

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS

2005

K 12/2006 vp

**POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA**

TOIMINTAKERTOMUS
2005

HELSINKI 2006

ISSN 1237-0584

EDITA PRIMA OY, HELSINKI 2006

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO

Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta vuonna 2005. Kertomuksessa selostetaan 57. istuntoa, joka pidettiin Reykjavikissa 25.–27. lokakuuta 2005. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 30. toukokuuta 2006

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Outi Ojala
puheenjohtaja

Greta Lobiniva
sihteeri

S I S Ä L L Y S

1	YHTEENVETO	7	9	YMPÄRISTÖ- JA LUONNON- VARAVALIOKUNTA	36
1.1	Pohjoismainen yhteistyö	7			
1.2	Pohjoismaiden päiväjärjestys	7			
1.3	Yhteistyö vuonna 2005	8	10	ELINKEINOVALIOKUNTA	37
1.4	Yhteistyö vuonna 2006	9			
1.5	Pohjoismaisen yhteistyön budjetti	11	11	TARKASTUSKOMITEA	39
1.6	Suomen valtuuskunta	11			
2	SUOMEN VALTUUSKUNTA	13	12	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT	40
2.1	Jäsenet	13			
2.2	Valtuuskunnan toiminta	14	13	TIEDOTUS	42
2.3	Suomi 50 vuotta Pohjoismaiden neuvostossa	16			
3	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON 57. ISTUNTO REYKJAVIKISSA	18	14	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO	44
3.1	Yleistä	18	14.1	Yleiskokous	44
3.2	Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu	18	14.2	Puheenjohtajisto	44
4	PUHEENJOHTAJISTO	21	14.3	Valiokunnat	45
4.1	Kansainvälinen yhteistyö	22	14.4	Tarkastuskomitea	46
4.2	Parlamentaarinen Itämeri- yhteistyö	24	14.5	Vaalikomitea	46
4.3	Yhteistyöbudjetti	25	14.6	Valtuuskunnat	46
5	KULTTUURI- JA KOULUTUS- VALIOKUNTA	26	14.7	Puolueryhmät	46
6	UUSI POHJOISMAINEN KULTTUURIPOLITIIKKA	28	14.8	Sihteeristö	46
7	HYVINVOINTIVALIOKUNTA	31	14.9	Pääministerit	46
8	KANSALAIS- JA KULUTTAJA- VALIOKUNTA	33	14.10	Yhteistyöministerit	46
			14.11	Pohjoismainen yhteistyökomitea .	47
				LIITE 1: ESITYKSET, SUOSITUKSET JA SISÄISET PÄÄTÖKSET 2005	48
				LIITE 2: ISTUNNON OHJELMA	60
				LIITE 3: ISTUNNON PÄIVÄJÄRJESTYS .	61
				LIITE 4: ITÄMERI-KONFERENSSIN PÄÄTÖSLAUSELMA	64

Lyhenteet:

FS	Frisinnad Samverkan
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center
ÅSD	Ålands socialdemokrater

1.1 Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto tekevät Euroopassa laajaa alueellista yhteistyötä. Poliittinen yhteistyö perustuu yhteisiin arvoihin ja haluun saavuttaa tuloksia, jotka edistävät dynaamista kehitystä ja lisäävät Pohjoismaiden osamista ja kilpailukykyä.

Pohjoismainen yhteistyö on hyvin kansalaiseskeistä, ja sen pitkät perinteet juontuvat vuosisataisesta yhteisestä historiasta, yhteisistä kulttuuriperinteistä, samasta maantieteellisestä sijainnista kaukana pohjoisessa, samanlaisista elinoloista ja samanlaisesta yhteiskunnallisesta kehityksestä. Yhteistyön tavoitteena on vahvistaa Pohjoismaiden ja niiden kansalaisten yhteenkuuluvuutta. Erityisesti pyritään poistamaan erilaisia rajaesteitä, jotka vaikeuttavat Pohjoismaiden välistä vapaata liikkuvuutta.

EU:n laajentuminen on haaste pohjoismaiselle yhteistyölle, sillä maiden on syvennettävä kansainvälisiin ja varsinkin eurooppalaisiin asioihin liittyvää vuoropuheluaan. Talouden globalisoituessa Pohjoismaat voivat tiivistää sisäistä yhteistyötään ja helpottaa yksilöiden sekä yritysten rajat ylittävää liikkuvuutta.

Pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistuvat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti sekä itsehallintoalueet Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti. Pohjoismaiden neuvosto perustettiin vuonna 1952 ja Pohjoismaiden ministerineuvosto vuonna 1971. Yhteistyötä viitoittaa vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus. Pohjoismaiden neuvostolla on 87 maiden parlamenteista valittua jäsentä.

Pohjoismaiden parlamentaarisen yhteistyön tavoitteena on edistää Pohjoismaiden ja Pohjois-Euroopan poliittista, kulttuurista, taloudellista, ekologista, sosiaalista ja muu-

ta kehitystä. Pohjoismaiden neuvosto valvoo parlamentaarisesti Pohjoismaiden ministerineuvostoa ja käsittelee ministerineuvoston tekemät ehdotukset sekä ilmaisee näkemyksensä niistä. Neuvoston vuosittaisessa istunnossa hyväksytään suosituksia, jotka suunnataan Pohjoismaiden ministerineuvostolle tai Pohjoismaiden hallituksille. Neuvosto huolehtii myös siitä, että hallitukset toteuttavat neuvoston hyväksymät suositukset.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on yhteistyöelin, jossa Pohjoismaiden hallitusten edustajat käyvät poliittisia keskusteluja ja päättävät yhteispohjoismaisista asioista. Ministerineuvosto tekee aloitteita mm. tekemällä ministerineuvoston ehdotuksia Pohjoismaiden neuvostolle. Ministerineuvoston päätösten on oltava yksimielisiä, koska yhteistyö on valtioiden välistä eikä ylivaltiollista. Tietyt päätökset on lisäksi hyväksyttävää maiden parlamenteissa. Erityisvastuu pohjoismaisista asioista on kunkin maan pohjoismaisella yhteistyöministerillä. Hallitusyhteistyön päävastuu puolestaan on Pohjoismaiden pääministereillä.

Parlamentaarikot ja hallitusten edustajat tapaavat Pohjoismaiden neuvoston vuotuisessa istunnossa keskustellakseen yhteisistä asioista.

1.2 Pohjoismaiden päiväjärjestys

Pohjoismaiden neuvoston parlamentaarikot päättävät vuotuisessa istunnossaan toimintansa painopisteistä, ja neuvoston toiminnalle laaditaan vuosittain työohjelma. Neuvoston tulee olla keskeisiin asioihin liittyvien aloitteiden tekijä ja vauhdittaja. Neuvoston viime vuosien painopisteitä ovat olleet

rajaesteiden poistaminen, Pohjoismaiden roolin vahvistaminen Euroopassa, EU:n, Etan ja Venäjän välisten suhteiden edistäminen sekä kestävä kehityksen tukeminen Arktiksella, Barentsin alueella ja Länsi-Pohjolassa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston ajankohtaiset poliittiset painopisteet ilmenevät puheenjohtajuusohjelmasta. Se on ministerineuvoston puheenjohtajana toimivan maan laatima toimintaohjelma, jonka maan pääministeri esittelee neuvoston vuotuisessa istunnossa. Neuvoston parlamentaarikot saavat siten mahdollisuuden ilmaista näkemysensä ohjelmasta. Ministerineuvosto on panostanut viime vuosina erityisesti rajaesteiden poistamiseen, tutkimuksen ja innovaation edistämiseen sekä Pohjoismaiden ympäristön ja kulttuurin vaalimiseen.

1.3 Yhteistyö vuonna 2005

Vuoden 2005 pohjoismaisen yhteistyön tuloksista voidaan mainita uudet yhteistyöohjelmat, organisaation uudistaminen sekä Pohjoismaiden kansalaisten liikkuvuuden helpottaminen.

Ajanmukaista pohjoismaista yhteistyötä

Pohjoismaiden ministerineuvostoa uudistetaan siten, että ministerineuvostoja on vuodesta 2006 lähtien 11 entisten 18 sijaan. Jotkin ministerineuvostot yhdistetään ja joidenkin tehtävät siirtyvät muille ministerineuvostoille. Tavoitteena on yhteistyön keskittäminen.

Myös pohjoismaista kulttuuriyhteistyötä uudistettiin vuonna 2005, jotta yhteistyöstä tulisi entistä joustavampaa ja avoimempaa uusille yhteistyömuodoille.

Pohjoismaiden neuvosto keskusteli yhteistyön uudistamisesta ja yhteistyön kansallisen ankkuroinnin parantamisesta. Etupäässä Pohjoismaiden parlamenttien puhe- miesten kanssa käydyissä keskusteluissa käsiteltiin kansallisten valiokuntien roolia pohjoismaisessa yhteistyössä sekä neuvoston istuntojen ajankohtaa.

Pohjoismaat sillanrakentajina

Pohjoismaat kehittivät vuonna 2005 merkittävästi yhteyksiään paitsi Venäjään myös muihin naapureihin.

Viron, Latvian ja Liettuan kanssa tehtävä tasavertainen yhteistyö lujittui vuoden aikana. Baltian maiden pohjoismaisten tiedotustoimistojen toimintaa uudistettiin, ja niiden nimet muutettiin ministerineuvoston toimistoiksi.

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous pitivät viidennen yhteisen kokouksensa ja päättivät siirtyä asiakysymyksiin keskittyvään valiokuntayhteistyöhön. Kokous johti mm. yhteisen työohjelman hyväksymiseen.

Venäjä-yhteistyöhön panostettiin vahvasti, ja Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden neuvosto hyväksyivät uuden Venäjä-ohjelman. Ohjelmassa keskitytään demokratiakehitykseen, monikansalliseen yhteistyöhön, tutkimukseen ja innovaatioon, tietotekniikkayhteistyöhön, sosiaali- ja terveysasioihin sekä ympäristöyhteistyöhön. Jotta ohjelman toteuttaminen onnistuisi hyvin, venäläiset ovat ehdottaneet venäläis-pohjoismaisen kumppanuuden kehittämistä.

Myös Valko-Venäjän demokratisoitusprosessi tuli pohjoismaiseen päiväjärjestykseen, kun Pohjoismaat päättivät tukea Vilnassa maanpaossa olevaa valkovenäläistä European Humanities -yliopistoa.

Uusia yhteistyöohjelmia

Vuoden 2005 istunnossa Reykjavikissa hyväksyttiin uusi elinkeinopoliittinen yhteistyöohjelma, uusi tasa-arvoyhteistyön ohjelma, esteettömän suunnittelun toimintaohjelma sekä ehdotus ihmiskaupan uhrien suoje- lutoimenpiteistä.

Tasa-arvoyhteistyön ohjelman ”Huomio sukupuoleen – tavoitteena tasa-arvoinen yhteiskunta” pääteemoja ovat ”Sukupuoli ja valta” sekä ”Sukupuoli ja nuoret”. Pohjois- mainen tasa-arvo voi toimia esikuvana maa- ilmalla, ja se on toistuvasti puheenaiheena pohjoismaisessa yhteistyössä. Pohjois- maiden neuvosto hyväksyi vuoden aikana omaa toimintaansa koskevan tasa-arvo- suunnitelman, ja ministerineuvostolla on

selkeät suuntaviivat naisten ja miesten edustuksesta pohjoismaisissa yhteistyöelimissä.

Pohjoismaiden uuden arktisen yhteistyöohjelman pääaiheita ovat tutkimus, arktinen yliopisto, ilmastonmuutokset, ympäristömyrkyt sekä alkuperäiskansojen tilanne.

Hyvinvointi ja kasvu

Istunnossa esiteltiin raportti ”Norden som global vinderregion” (Pohjoismaat globaalina voittaja-alueena). Siinä todetaan, että Pohjoismaiden kansainvälisen menestyksen perustana olevia pohjoismaisia arvoja ja pohjoismaista hyvinvointimallia on tuettava liikkuvuutta edistävillä toimenpiteillä sekä yhteisillä tutkimus- ja innovaatiopanostuksilla. Raportti on omiaan antamaan virikkeitä pohjoismaisen kilpailukykyyn parantamiseen, ja se käsitellään vuoden 2006 aikana.

Kestävä Pohjola

Uudet ympäristö- ja energiayhteistyön toimintasuunnitelmat, ylipainon ja elämäntapasairauksien torjuminen terveellisellä ravinnolla, meritutkimus, rannikkokalastuksen tulevaisuus ja EU:n kemikaalidirektiivi liittyvät kaikki kestävän Pohjolan strategiaan, johon kiinnitettiin erityistä huomiota vuonna 2005.

Pohjoismaisen energiayhteistyön toimintasuunnitelmassa todetaan, että pohjoismaisessa yhteistyössä on vaikutettava aktiivisesti Pohjoismaiden ja Euroopan energiapolitiikkaan.

Pohjoismaiden parlamentaarikot ilmaisivat vuoden aikana vahvan tukensa EU:n uudelle REACH-kemikaaliuudistukselle ja kansainvälisen SAICM-kemikaalistrategian vauhdittamiselle.

Pohjoismaiden kulttuuri

Pohjoismaista kulttuuriyhteistyötä uudistetaan lakkauttamalla yhdeksän kulttuurisektorin 20 yhteistyöelimestä. Niiden toimintoja jatketaan kuitenkin muilla tavoin uuden rakenteen puitteissa. Vapautuvilla varoilla on tarkoitus tukea entistä laajemmin Pohjois-

maiden taiteilijoiden ja taiteen välistä vuorovaikutusta sekä mahdollistaa uudet panostukset ja ohjelmat.

Suuri pohjoismainen design-näyttely kiersi eri puolilla maailmaa vuonna 2005, ja Pohjoismaiden neuvosto perusti uuden elokuvapalkinnon. Palkinnon sai Tanskan luokkayhteiskuntaa kuvaava elokuva ”Drabet” (Tappo).

Japanin Expo 2005 -maailmannäyttelyn yhteispohjoismainen paviljonki oli menestys, ja sen toimintaan osallistui useita kulttuurin- ja taiteenharjoittajia. Paviljongin tahtumissa käsiteltiin tasa-arvoa, tutkimusta ja innovaatioita.

1.4 Yhteistyö vuonna 2006

Pohjoismaiden neuvostolla on vuonna 2006 kolme yhteistä kokousta sekä istunto, joka pidetään Kööpenhaminassa loka-marraskuun vaihteessa. Neuvoston vuoden 2006 presidentti tulee Tanskasta.

Jotta yhteistyön tavoitteet voitaisiin saavuttaa, neuvoston toiminnassa on tärkeää hyödyntää mahdollisimman hyvin neuvoston jäsenten työskentelyä kansallisissa valiokunnissa sekä sen mukanaan tuomia kontakteja ja kokemuksia.

Neuvosto pyrkii saavuttamaan kaikessa toiminnassaan tasapuolisen sukupuolijaon.

Rajaton Pohjola

Rajaesteiden poistaminen ja pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen ovat Pohjoismaiden neuvoston ydinasioita. Ne ovat erittäin tärkeitä myös pohjoismaisen yhteistyön uskottavuuden kannalta. Toimintavuoden aikana kiinnitettiin erityistä huomiota elinkeinoelämän rajaesteisiin. Internetiin perustettiin virtuaalinen verotoimisto sekä elinkeinoportaali, ja Juutinrauman alueella otettiin käyttöön sähköinen työnvälitys.

Pohjoismaiden neuvosto aikoo seurata tulevana vuonna Pohjoismaiden ministerineuvoston rajaestetyötä ja omaa aiheeseen liittyvää toimintasuunnitelmaansa. Erityisiin toimenpiteisiin ryhdytään, jotta loputkin tähän mennessä tunnistetut rajaesteet saataisiin ratkaistua.

Rajaesteasiain erityisedustaja *Poul Schlüter* lopetti työnsä vuoden 2005 istuntoon ja kertoi, että poistettavia rajaesteitä riittää yhä. Vuonna 2006 aiotaan keskittyä eritoten varhaiseläkkeisiin, eläkkeiden kaksinkertaiseen verotukseen, pankkimaksuihin, kolmansien maiden kansalaisten asemaan, opiskelijoiden matkustuslennuksiin sekä puhelumaksuihin.

Pohjoismaisen yhteistyön kehittäminen

Elinvoimaisen järjestön on jatkuvasti muuttava, jotta se pystyisi kohtaamaan niin sisäiset kuin ulkoisetkin haasteet. Neuvosto ja kansallisten parlamenttien puhemiehet kävivätkin toimintavuonna keskustelua neuvoston työtavoista, roolista ja sen toiminnan kansallisesta ankkuroinnista.

Käytyjen keskustelujen tulokset pannaan täytäntöön vuonna 2006. Pohjoismaiden puhemiesten ja neuvoston puheenjohtajiston on tarkoitus tavata jatkossa vuosittain keskustellakseen neuvoston vuotuisesta työohjelmasta ja yhteistyön budjetista.

Pohjoismaisen yhteistyön ankkurointi parlamenttien toimintaan jatkuu parantamalla neuvoston valiokuntien ja kansallisten valiokuntien jäsenyyksien vastaavuutta. Tarkoituksena on myös kutsua neuvoston valiokuntia ja kansallisia valiokuntia yhteisiin kokouksiin, joissa keskustellaan ajankohtaisista ja ennalta sovitusta politiikan alueista. Kokouksiin voidaan kutsua myös Baltian yleiskokouksen valiokuntien sekä Baltian parlamenttivaliokuntien edustajia, mikäli se on käsiteltävän aiheen kannalta tarkoituksenmukaista.

Neuvosto haluaa kehittää istunnostaan pohjoismaisen huippukokouksen, johon osallistuu Pohjoismaiden pää- ja ulkoministereitä sekä puoluejohtajia. Neuvoston istunnon yleiskeskustelu aiotaan avata muillekin kuin vain Pohjoismaiden neuvoston parlamentaarisille.

Neuvosto aikoo lisäksi tiivistää muiden kumppanien kanssa tekemäänsä yhteistyötä. Näitä ovat esimerkiksi Norden-yhdistysten liitto, Länsi-Pohjolan neuvosto ja Nuorten Pohjoismaiden neuvosto.

Valiokuntien työskentely

Neuvoston vuotuisen työohjelman tarkoituksena on keskittää työskentelyä entistä harvempiin mutta ajankohtaisiin asioihin ja toimintoihin.

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta keskittyy vuonna 2006 Itämeren rehevöitymisen ehkäisemiseen sekä yleisesti merten ja vesistöjen tilaan. Erityistä huomiota kiinnitetään EU:n meriympäristöstrategian valmisteluun sekä radioaktiivisiin jätteisiin.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta keskittyy vuonna 2006 järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja tasa-arvoon. Tavoitteena on varsinkin kaikenlaisen ihmiskaupan vastustaminen. Lisäksi valiokunta pohtii sitä, miten yksilönsuoja voidaan säilyttää terrorismia torjuttaessa.

Elinkeinovaliokunta jatkaa vuonna 2006 ulkoistamiskysymyksiin liittyvää työtään. Toinen tärkeä teema ovat elinkeinoelämän rajaesteet. Lisäksi käsitellään varsinkin Pohjoismaiden äärialueiden infrastruktuuria ja ilmastomuutosten vaikutusta maiden elinkeinoelämään.

Hyvinvointivaliokunta tarkastelee vuonna 2006 Pohjoismaiden psykiatrista hoitoa ja järjestää mm. konferenssin, jossa voidaan vaihtaa kokemuksia alan kansallisista panostuksista. Hyvinvoinnin turvaamiseksi valiokunta haluaa teettää tutkimuksen siitä, miten pohjoismaiseen hyvinvointimalliin voidaan yhdistää väestön ikääntyminen ja yhteiskuntarakenteen muuttuminen. Lisäksi valiokunta keskittyy Pohjoismaiden kansanterveyteen.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta kiinnittää vuonna 2006 erityistä huomiota pohjoismaisiin kieliin ja niiden ymmärtämiseen. Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotusta kulttuuriyhteistyön uudeksi rakenteeksi aiotaan myös seurata tiiviisti.

Kansainvälinen yhteistyö

Pohjoismaiden lähialueilla toimii useita järjestöjä. Niiden toiminnan koordinoimista tulisi edistää, jotta toiminnasta saataisiin mahdollisimman suuri hyöty.

Pohjoisen arktisella yhteistyöllä ja Barents-yhteistyöllä on tärkeä merkitys koko

alueelle. Pohjoismaiden neuvosto pyrkii ajamaan edustajiensa välityksellä neuvoston tärkeinä pitämiä asioita näillä foorumeilla.

Idässä Pohjoismaiden neuvosto tekee yhteistyötä Baltian yleiskokouksen kanssa, ja järjestöjen valiokunnat keskittyvät tulevassa yhteistyössään konkreettisiin asiakysymyksiin. Myös yhteisiä poliittisia aloitteita tehdään tarpeen mukaan. Tulevan vuoden tärkeitä yhteistyöalueita ovat ihmiskaupan vastustaminen sekä Itämeren rehevöitymisen vähentäminen.

Pohjoismaiden neuvosto pyrki vuoden aikana syventämään Itämeren alueen yhteistyötä. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean toimeksiantoa on vahvistettu, ja sen kokoonpano on täydennetty Saksan liittopäivien ja Euroopan parlamentin edustajilla. Itämeren ympäristö on keskeisellä sijalla myös parlamentaarikkokonferenssin toiminnassa.

Neuvosto aikoo kehittää yhteistyötä, jota se tekee Venäjän valtioiduuman ja liiton neuvoston sekä Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen kanssa. Venäjän kanssa tehdään yhteistyötä myös Itämeriyhteistyön puitteissa.

Puheenjohtajamaa Norjan painopisteet

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2006 puheenjohtajamaa on Norja, jonka ohjelman nimenä on ”Uusi Pohjola: uudistuminen ja yhteistyö Pohjois-Euroopassa”. Ohjelmassa painotetaan Euroopan pohjoisilla alueilla tehtävää yhteistyötä, pohjoismaista hyvinvointimallia sekä osaamista ja uudistumista.

1.5 Pohjoismaisen yhteistyön budjetti

Pohjoismaiden ministerineuvoston vuosibudjetti on noin 800 miljoonaa Tanskan kruunua. Rahat käytetään eri aloilla tehtävään yhteistyöhön, josta maat ovat sopineet.

Budjettikehyksestä päättää ministerineuvosto, ja Pohjoismaiden neuvosto voi Hel-singin sopimuksen mukaan vaikuttaa budje-

tin sisältöön. Ellei erityisiä syitä ole, ministerineuvoston on toteutettava muutosehdotukset, jotka neuvosto tekee budjettikehyksen puitteissa.

Yhteistyön rahoitus saadaan eri Pohjoismailta, ja maiden rahoitusosuus määräytyy suhteellisesti niiden bruttokansantuotteen perusteella. Suomen osuus vuoden 2006 pohjoismaisesta budjetista on 18 %. Jos virallisen pohjoismaisen yhteistyön kustannukset jaetaan tasan kaikkien Pohjoismaiden asukkaiden kesken, yhteistyö maksaa vuodessa noin 33 Tanskan kruunua tai noin 4 euroa henkeä kohti.

Pohjoismaiden neuvoston budjetti on 30 miljoonaa Tanskan kruunua. Rahat käytetään neuvoston ja sen sihteeristön toimintaan. Budjettiin sisältyvät myös puoluetukeen, Nuorten Pohjoismaiden neuvoston toimintaan ja lehtimiesapurahoihin varatut määrärahat. Neuvoston budjetin maksuosuudet määräytyvät saman periaatteen mukaisesti kuin ministerineuvoston budjetissa.

Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetin vahvistavat pohjoismaiset yhteistyöministerit sekä neuvoston puheenjohtajisto. Lisäksi ne on hyväksyttävä kansallisissa parlamenteissa.

1.6 Suomen valtuuskunta

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta keskittyi toimintavuonna rajaesteyhteistyöhön, lähialueyhteistyöhön, Itämeren alueyhteistyöhön sekä pohjoiseen ulottuuteen. Valtuuskunnan kokouksissa käsiteltiin myös Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnan kehittämistä ja pohjoismaista budjettiprosessia. Lisäksi valtuuskuntaa työllistivät juhlallisuuudet, jotka liittyivät Suomen 50-vuotiseen jäsenyyteen Pohjoismaiden neuvostossa.

Vuonna 2003 luotu raportointijärjestelmä oli käytössä myös kuluneena vuonna, ja valtuuskunta teki aktiivista yhteistyötä yhteistyöministerin kanssa. Myös kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö jatkui entiseen tapaan Pohjola-Nordenin eli Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliiton välityksellä.

Valtuuskunnan puheenjohtajana oli toimintavuonna kansanedustaja *Outi Ojala* (vas) ja varapuheenjohtajana kansanedustaja *Martin Saarikangas* (kok). Pohjoismaisena yhteistyöministerinä jatkoi ympäristöministeri *Jan-Erik Enestam*. Valtuuskunnan päävastuullisena sihteerinä toimi kansainvä-

listen asiain neuvos *Greta Lobiniva*. Pohjoismaisista substanssiasioista vastasivat myös virkamiehet *Magnus Eriksson*, *Paula Moissander*, *Kari Salo* ja *Patrick Zilliacus*. Valtuuskuntaa avustivat lisäksi *Christina Abo-pelto*, *Leea Kupias*, *Sirpa Mairue* ja *Kristiina Tallqvist*.

2

SUOMEN VALTUUSKUNTA

2.1 Jäsenet

Valitut jäsenet

Alatalo, Mikko, kesk
Alho, Arja, sd
Cronberg, Tarja, vihr
Eklöw, Raija-Liisa, lib (7.11. alkaen)
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Hemming, Hanna-Leena, kok
Hoskonen, Hannu, kesk
Kuisma, Risto, sd
Kumpula, Miapetra, sd (8.2. asti)
Löv, Pehr, r
Oinonen, Lauri, kesk
Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Rauhala, Leena, kd
Rundgren, Simo, kesk
Saarikangas, Martin, kok, varapuheenjohtaja
Sundback, Barbro, ÅSD (12.1.–7.11.)
Taipale, Ilkka, sd
Taiveaho, Satu, sd
Vahasalo, Raija, kok
Vapaavuori, Jan, kok
Wallin, Harry, sd (8.2. alkaen)
Wiklöf, Lasse, ÅSD (12.1. asti)

Varajäsenet

Biaudet, Eva, r
Eklöw, Raija-Liisa, lib (7.11. asti)
Eriksson, Anders, ÅF (7.11. alkaen)
Hellberg, Klaus, sd
Jansson, Dennis, FS
Jansson, Roger, r
Kasvi, Jyrki, vihr
Kiljunen, Anneli, sd
Kumpula (myöh. Kumpula-Natri), Miapetra, sd (8.2. alkaen)
Kurvinen, Esko, kok
Lintilä, Mika, kesk
Matikainen-Kallström, Marjo, kok
Moilanen-Savolainen, Riikka, kesk
Paloniemi, Aila, kesk
Rajala, Lyly, kok
Saarinen, Matti, sd
Salovaara, Pertti, kesk
Siimes, Suvi-Anne, vas
Särkiniemi, Seppo, kesk
Urpilainen, Jutta, sd
Vistbacka, Raimo, ps
Wallin, Harry, sd (8.2. asti)

Suomalaisjäsenet valiokunnittain

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Alatalo, Mikko, kesk
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Vahasalo, Raija, kok

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Kuisma, Risto, sd
Ranta-Muotio, Aulis, kesk
Rauhala, Leena, kd

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Hemming, Hanna-Leena, kok, varapuheenjohtaja
Rundgren, Simo, kesk
Sundback, Barbro, ÅSD
Taiveaho, Satu, sd
Wiklöf, Lasse, ÅSD

Hyvinvointivaliokunta

Alho, Arja, sd, varapuheenjohtaja
Cronberg, Tarja, vihr, puheenjohtaja
Hoskonen, Hannu, kesk
Taipale, Ilkka, sd

Elinkeinovaliokunta

Kumpula, Miapetra, sd
Oinonen, Lauri, kesk
Vapaavuori, Jan, kok
Wallin, Harry, sd

Puheenjohtajisto

Löv Pehr, r
Ojala, Outi, vas
Saarikangas, Martin, kok

Tarkastuskomitea

Ranta-Muotio, Aulis, kesk, varapuheenjohtaja

Vaalikomitea

Saarikangas, Martin, kok

Valtuuskunnan työvaliokunta

Ojala, Outi, vas, puheenjohtaja
Saarikangas, Martin, kok, varapuheenjohtaja
Alho, Arja, sd
Cronberg, Tarja, vihr
Erlandsson, Ragnar, ÅC
Löv, Pehr, r
Ranta-Muotio, Aulis, kesk (10.2. asti)
Rauhala, Leena, kd
Rundgren, Simo, kesk (10.2. alkaen)

2.2 Valtuuskunnan toiminta

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalla oli vuoden aikana kahdeksan kokousta ja valtuuskunnan työvaliokunnalla kolme kokousta. Kokouksista kuusi pidettiin eduskunnassa, yksi Ylläksellä ja yksi Reykjavikissa neuvoston istunnon yhteydessä. Valtuuskunta käsitteli ja valmisteli kokouksissaan asioita, jotka olivat ajankohittaisia neuvoston toiminnassa sekä neuvoston ja sen elinten kokouksissa.

Keskeisimpiä ja valtuuskunnan toistuvasti käsittelemiä asioita olivat rajaesteet, ns. Norrbackin ja Schlüterin prosessin jatkuminen, Itämeren alueen yhteistyö ja pohjoinen ulottuvuus. Lisäksi valtuuskunta pohti toistuvasti neuvoston työn ja pohjoismaisen yhteistyön kansallista ankkurointia sekä eduskunnan valiokuntien kanssa tehtävää yhteistyötä. Valtuuskunta keskusteli myös tutkintojen vastaavuudesta Pohjoismaissa ja suomen kielen asemasta Pohjoismaiden neuvostossa. Valtuuskunta jatkoi toiminnassaan ja kokouksissaan läheistä yhteistyötä pohjoismaisen yhteistyöministerin *Jan-Erik Enestamin*, ulkoministeriön pohjoismaisen

yhteistyön sihteeristön ja Pohjola-Norden ry:n kanssa.

Valtuuskunnan puheenjohtajana oli toimintavuonna kansanedustaja *Outi Ojala* (vas) ja varapuheenjohtajana kansanedustaja *Martin Saarikangas* (kok). Työvaliokunnassa olivat puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi edustajat *Arja Alho* (sd), *Tarja Cronberg* (vihr), *Pebr Löf* (r), *Aulis Ranta-Muotio* (kesk), *Leena Raubala* (kd) ja *Simo Rundgren* (kesk) sekä Ahvenanmaan maakuntapäivien jäsen *Ragnar Erlandsson* (ÅC).

Rajaesteet

Rajaestekysymystä käsiteltiin useissa kokouksissa, mutta varsinaisesti niihin keskityttiin Tornionlaaksossa pidetyssä kokouksessa, jossa valtuuskunta tapasi useimpien Tornionlaakson suomalaiskuntien kunnajohtajat ja Ruotsin puolella Ruotsin viranomaisten edustajia. Tapaamisissa valtuuskunnalle kerrottiin mm. rajaseutuyhteistyöstä, työllisyysilanteesta, elinkeinopolitiikasta ja juuri pahimmillaan olleesta suurtulvasta Kittilässä.

Erityiskysymyksenä rajaesteistä käsiteltiin pankkien palvelumaksuja, jotka peritään ulkomaille maksettavista eläkkeistä. Työvaliokunta tapasi valtiovarainministeri *Ulla-Maj Widenroosin* ja esitti, että pankkien ulkosuomalaisilta eläkeläisiltä eläkkeiden maksun yhteydessä perimä viiden euron toimitusmaksu oli suhteettoman korkea. Ministeri informoi työvaliokuntaa, että piakkoin oli tulossa ulkosuomalaisten eläkeläisten verotusta koskeva lainmuutos.

Ministerineuvoston rakenneuudistus

Pohjoismaiden ministerineuvoston organisaatiomuutosta käsiteltiin useassa kokouksessa, joissa kuultiin asiantuntijoina yhteistyöministeri Enestamia, valtiosihteeri *Stefan Wallinia* sekä ulkoasiainneuvos *Karl-Johan Krokforsia*. Selostuksissa kävi ilmi, että Pohjoismaiden ministerineuvoston rakenteita haluttiin yksinkertaistaa muuttuneiden kansainvälisten olosuhteiden takia. Ministerineuvostojen lukumäärä haluttiin vähentää 18:sta 11:een, joista jokaista kohden tulisi yksi virallinen virkamieskomitea. Valtuuskunta oli huolissaan mm. kuluttaja- huume- ja energiakysymyksistä, joille ei jatkossa olisi omaa ministerineuvostoa. Valtuuskunta korosti, että yhteistyön vahvistamisen tulisi olla uudistustyön tavoite.

Valtuuskunta oli myös huolissaan Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston yhteisen tiedotustoiminnan tulevaisuudesta. Suomenkielisen tiedottajan viran puuttumista pidettiin vakavana asiana. Valtuuskunta keskusteli myös neuvoston tulkkaus- ja käännöspalveluista ja totesi haluavansa suomenkielisen tulkkausten kaikkiin kokouksiin, joissa jäsenet sitä tarvitsevat. Valtuuskunta halusi myös enemmän asiakirjojen suomennoksia, jotteivät suomalaiset jäsenet joutuisi eriarvoiseen asemaan muiden maiden jäsenten kanssa.

Tutkintojen vastaavuus

Tutkintojen vastaavuudesta kuultiin asiantuntijoina johtaja *Kristian Slottea*, opetusneuvos *Marketta Saarista* ja johtaja *Leo Suomaa*. Tutkintojen vastaavuus on ollut esil-

lä Pohjoismaissa vuodesta 1954 lähtien, eikä kaikkiin epäkohtiin ole löydetty ratkaisua. Kaikki Pohjoismaat ovat ratifioineet EU:n Lissabonin sopimuksen korkean asteen koulutuksen tutkintojen tunnustamisesta. Pohjoismaat antoivat Reykjavikissa julistuksen, jossa viitataan Lissabonin sopimukseen sekä lukioita ja ammatillisia oppilaitoksia koskevaan sopimukseen. Asiantuntijat totesivat, että tutkintojen akateeminen tunnustaminen ei ole sitovaa. Etupäässä nojaututaan Lissabonin sopimukseen ja Reykjavikin julistukseen. Lopullinen päätösvalta on kuitenkin oppilaitoksilla. Todettiin myös, ettei EU:n ja pohjoismaisten sopimusten välisiä suhteita ole vielä tarkasteltu. Tähän olisi syytä ryhtyä pikaisesti.

Valtuuskunta keskusteli tässä yhteydessä myös opettajien tutkintojen kelpoisuudesta kunnallisella tasolla. Todettiin, että kunnilla on valta päättää, miten työehtosopimusta kulloinkin sovelletaan. Näin esim. Ruotsissa hankittu opettajan pätevyys ei välttämättä oikeuta Suomessa luokanopettajan pätevyyteen, mutta kylläkin mahdollisesti johonkin muuhun tehtävään, esim. sijaisuuteen.

Pohjoinen ulottuvuus ja Itämeriyhteistyö

Pohjoisesta ulottuvuudesta kuultiin ulkoministeriön pohjoisen ulottuvuuden yksikön päällikköä *Maimo Henrikssonia*. Hän totesi, että pohjoinen ulottuvuus on niin luonnollinen osa suomalaista näkökulmaa, että se on ollut esillä koko EU-jäsenyytemme ajan. Henriksson selosti pohjoisen ulottuvuuden historiaa ja sen konkretiaa, esim. ympäristökumppanuusohjelmaa ja sosiaali- ja terveyskumppanuusohjelmaa, joista ympäristökumppanuus on osoittautunut erityisen toimivaksi sekä Suomen että Venäjän kannalta.

Valtuuskunta keskusteli alustuksen pohjalta pohjoisen ulottuvuuden ja Itämeriyhteistyön asemasta ja tulevaisuudesta. Parlamentaarisen ulottuvuuden merkitystä korostettiin, kuten myös Venäjän aseman ja sitä kautta myös Venäjän vastuun vahvistamista Itämeriyhteistyössä. Itämeri-konferenssin parlamentaarisen yhteistyön toivottiin voivan jatkua myös varsinaisten parlamentaaristen konferenssien ulkopuolella

läpi koko vuoden. Tämä mahdollistuisi, jos pysyvän komitean asemaa vahvistettaisiin ja sen kokoonpanoa muutettaisiin niin, että kukin Pohjoismaa olisi edustettuna kansallisen parlamenttinsa kautta.

Keskusteluissa tuotiin esille myös toivomus rahoituksen järjestämiseksi esim. kansalaisjärjestöjen Itämeri-yhteistyölle. Rahoitusta toivottiin myös Venäjän logistiikka-hankkeille. Lisäksi todettiin, että Suomen tulisi osana Itämeri-kysymystä pyrkiä tukemaan EU:ssa voimakkaasti erityisesti Luoteis-Venäjän asemaa, jolloin myös Pohjois-Suomi hyötyisi pohjoisen ulottuvuuden hankkeista konkreettisesti. Valtuuskunta totesi, että Itämeri-yhteistyö ei saa muodostua vastakohtaksi EU:n pohjoiselle ulottuvuudelle, vaan molempia pitäisi tukea tasapuolisesti.

Kansallinen ankkurointi

Pohjoismaiden neuvoston suositusten seuranta ja kansallista ankkurointia käsiteltiin useassa kokouksessa. Todettiin, että nykyinen järjestelmä, jossa valtuuskunta nimeää vastuulliset raportoijat, ei ole toimiva. Valiokuntaneuvosten haluttiin sitoutuvan neuvoston suositusten kansalliseen seurantaan.

Muut asiat

Pohjoismaista budjettia käsiteltiin muutama kokouksessa ja yhteistyöministeri Enestamia kuultiin. Todettiin, että muutokset edelliseen budjettiin olivat vähäisiä.

Pohjoismaiden ministerineuvosto luopuu likviditeettibudjetista, ja uudet puitteet ovat entistä tiukemmat. Kaikilta sektoreilta leikataan kaksi prosenttia. Todettiin, että Pohjoismaisen kulttuurirahaston määrärahaa on leikattu, vaikka Pohjoismaiden neuvosto nimenomaan halusi, ettei siihen kosketa. Valtuuskunta piti valitettavana, ettei ministerineuvosto ole pitänyt tarpeellisena tavata neuvoston budjettiryhmää ja keskustella sen kanssa budjetin yksityiskohdista. Budjetin supistusten kerrottiin tulleen Norjan vaatimuksesta.

Erityistä huomiota on kiinnitetty myös Pohjoismaiden ministerineuvoston työn

kansainvälistymiseen, varsinkin toimintaan Venäjällä. Pohjoismaisten tiedotustoimistojen toiminta jatkuu, mutta toiminnan luonne muuttuu. Kaliningradin toimiston perustaminen on edennyt.

2.3 Suomi 50 vuotta Pohjoismaiden neuvostossa

Suomen 50-vuotista jäsenyyttä Pohjoismaiden neuvostossa juhlistettiin vuoden aikana monella tavoin. Valtuuskunta järjesti yhdessä Pohjoismaiden Suomen instituutin (Nifin) kanssa eduskunnassa 16. helmikuuta raja-esteseminaarin, jonka pääpuhujaksi oli kutsuttu Tanskan entinen pääministeri *Poul Schlüter*.

Pohjola-Norden ry järjesti 1.–2. huhtikuuta Pohjolan tori -tapahtuman, jonka yhteydessä julkistettiin antologia ”Suomi Pohjoismaana”. Antologiassa suomalaiset tutkijat kertovat Suomesta ja Pohjolasta kahdella toista artikkelilla. Aiheina ovat turvallisuuspolitiikka, talouselämä, kansalaisyhteiskunta, kieliperhe, yhteistyön arkipäivä, sukupuolten tasa-arvo sekä Pohjola ja EU. Pohjolan torin yhteydessä avattiin mm. ”Terra Borealis” -valokuvanäyttely. Lisäksi oli kulttuuriohjelmaa ja vuoropuhelua kansalaisten kanssa. Toritapahtuman avasi valtuuskunnan puheenjohtaja *Outi Ojala* (vas). Torilla puhui myös kansanedustaja *Arja Albo* (sd).

Pohjola-Norden ry järjesti juhlavuoden aikana eri puolilla Suomea tapahtumia, joissa valtuuskunnan jäsenet puhuivat. Yhdessä Nifinin kanssa järjestettiin lisäksi muutamalle kutsutulle pohjoismaiselle toimittajalle opintomatka Itä-Suomeen.

Juhlaseminaari

Juhlavuosi huipentui juhlaseminaariin, joka pidettiin eduskunnassa 19. lokakuuta. Puheenjohtaja Ojala toivotti vieraat tervetulleeksi ja totesi, että Suomen liittyminen Pohjoismaiden neuvostoon ei ollut yhtä itsestään selvä kuin muiden Pohjoismaiden liittyminen perheeseen. Suomen ratkaisu perustui tärkeään valintaan, jolla Suomi vahvisti kuuluvansa kiinteänä osana pohjoismaiseen

yhteenkuuluvuuteen ja läntiseen maailmaan. Ratkaisu vaati poliittista rohkeutta. Eduskunta viitoitti tällä päätöksellään Suomen yhteiskuntakehityksen suuntaa.

Eduskunnan puhemies *Paavo Lipponen* sanoi puheessaan, että Suomen jäsenyys Pohjoismaiden neuvostossa avasi uusia mahdollisuuksia, joita ilman maamme kehitys olisi voinut olla varsin erilainen. Maailman ollessa voimakkaasti jakautunut kylmän sodan kaudella Pohjoismaat muodostivat poikkeuksen toimiessaan yhteistyön edelläkävijöinä siinä määrin, että moni silloinen pohjoismainen saavutus on saanut laajempaa jatkoa Euroopan unionin piirissä vasta viime vuosikymmenen aikana.

Lipponen totesi myös, että passivapaus, vapaat työmarkkinat ja sosiaalietuudet ovat asioita, joihin olemme jo tottuneet. Aikanaan ne olivat melkoisia läpimurtoja, mutta nykyään emme enää pidä niitä saavutuksina.

Pääministeri *Matti Vanhanen* totesi puheessaan olevansa Suomen ensimmäinen pääministeri, joka on syntynyt maan Pohjoismaiden neuvoston jäsenyyden aikana. Vanhanen totesi, että meidän on syytä kunniottaa pääministeri *Urho Kekkosta* ja eduskunnan puhemies *Karl-August Fagerholmia* siitä, että saavutimme yhden poliittisen historiamme virstapylvään liittymällä Pohjoismaiden neuvostoon.

Vanhanen sanoi lisäksi, että Suomen liittyminen Euroopan unioniin merkitsi luonnollisesti uutta toimintaympäristöä, jossa eurooppalainen integraatio alkoi luoda puitteita myös Pohjoismaiden väliselle yhteistyölle. Pohjoismaita koskevia asioita on käsitelty yhä enemmän eurooppalaisissa yhteyksissä. Eurooppalainen integraatio on kuitenkin merkinnyt myös sitä, että Pohjoismaiden välinen yhteistyö muissa kuin niitä itseään koskevilla kysymyksissä on kasvanut koko ajan.

Maaherra *Mats Hellström* Ruotsista totesi, että Suomella on ollut erityinen merkitys pohjoismaista yhteistyötä edistävien aloitteiden tekijänä. Näitä ovat hänen mukaansa mm. Itämeren ja laajemmin koko Pohjois-Euroopan ympäristön parantamiseksi tehdyt yhteisinvestoinnit. Hellström näki Pohjoismaiden roolin voimavyönä, joka liittyy yhteen EU:n vanhat ja uudet jäsenmaat. Hän piti tärkeänä myös Ruotsin ja Suomen välistä talousakselia.

Pohjoismaiden neuvoston varapresidentti *Jónína Bjartmarz* muistutti neuvoston käsittelevän muitakin kuin vain Pohjois-Itämeren sisäisiä asioita. Neuvosto on alusta pitäen ymmärtänyt dynaamisen ja vahvan Itämeri-yhteistyön merkityksen ja osallistuu aktiivisesti sen kehittämiseen, Bjartmarz tähdensi.

57. ISTUNTO REYKJAVIKISSA

3.1 Yleistä

Pohjoismaiden neuvoston 57. istunto pidettiin Reykjavikissa 25.–27. lokakuuta 2005. Pohjoismaisten osanottajien lisäksi istuntoon oli kutsuttu paljon ulkomaisia vieraita. Venäjältä osallistui valtionduuman ja liittoneuvoston sekä Luoteis-Venäjän alueparlamenttien edustajia. Muut vieraat edustivat Baltian yleiskokousta, Beneluxin parlamentaarista yleiskokousta ja Itämeren valtioiden neuvostoa.

Kaikkien Itämeren ympärysmaiden kannalta on tärkeää pohtia, miten Pohjois-Euroopan kansainvälisestä parlamentaarista yhteistyötä voitaisiin parhaiten koordinoida. Istunnossa järjestettiin näistä asioista pyöreän pöydän keskustelu, johon myös vieraat osallistuivat.

Istunnon päiväjärjestyksessä oli paljon tärkeitä asioita, joista keskusteltiin ja tehtiin päätöksiä. Niistä voidaan mainita ihmiskauppan vastustaminen, Barentsin alueen alku-peräiskansojen elämäntilanne, pohjoismainen koordinointi katastrofitilanteissa sekä pohjoismainen yhteistyö Arktiksella. Muita asioita olivat kulttuuriministerien ehdotus uudeksi pohjoismaiseksi kulttuuripolitiikaksi, uusi Venäjä-yhteistyön ohjelma, rajaesteet sekä tuki Baltian maiden vapaaehtoisjärjestöille.

Yleiskokouksen lisäksi istunnon yhteydessä pidettiin useita seminaareja. Yhdessä seminaarissa keskityttiin Pohjoismaiden kansainväliseen kilpailukykyyn, ja siinä käsiteltiin jäljellä olevien rajaesteiden poistamista, pk-yrityksille suunnatun elinkeinoportaalin avaamista sekä Pohjoismaita globaalina voittaja-alueena.

Toisessa seminaarissa pohdittiin perhepolitiikkaa ja sen tuloksia, ja Islannin sosiaaliministeri *Arni Magnússon* kertoi Islannin

uudesta perhevapaalaista saaduista kokemuksista. Uusi tutkimus osoittaa, että Pohjoismaiden perhepolitiikka on eurooppalaisittain hyvin menestyksestä ja että se edistää tasa-arvoa sekä vähentää lasten köyhyyttä ja stressiä.

Pohjoismaiden pääministerit keskustelivat kokouksessaan mm. ministerineuvoston Norjan-puheenjohtajakauden ohjelmasta vuodeksi 2006. Muita aiheita olivat rajaesteet, pohjoismainen kriisivalmiusyhteistyö sekä Pohjoismaat globaalina voittaja-alueena.

Istunnossa järjestettiin myös Pohjoismaiden ja Baltian pääministerien yhteiskokous, jossa keskusteltiin mm. EU-asioista, pohjoismais-balttilaisesta yhteistyöstä, suhteista Venäjään ja muihin naapurimaihin sekä YK:n uudistuksista. Pääministeri *Göran Persson* painotti kokouksessa, että EU:lla tulisi olla yhteinen Venäjä-politiikka, johon myös Pohjoismaat ja Baltian maat voisivat sitoutua. Tärkeää on myös se, että Venäjää koskevat suuntaviivat ovat selkeitä ja yhteisiä kaikille EU-maille. Muuten on riskinä se, että pienet Baltian maat joutuvat välikäteen.

Globalisaatio oli niin ikään keskeisellä sijalla istunnon poliittisessa päiväjärjestyksessä, ja Pohjoismaiden valtiovarainministerit pohtivat kokouksessaan kiristyvään kansainväliseen kilpailuun liittyviä etuja ja haasteita. Ministerit olivat yksimielisiä siitä, että globalisaatio oli edistänyt merkittävästi Pohjoismaiden hyvinvointia.

3.2 Pääministereiden selonteko ja yleiskeskustelu

Yleiskeskustelun keskeisiä aiheita olivat rajaesteiden poistaminen, pohjoismaisen yhteistyön uudistaminen, itsehallintoalueiden

rooli pohjoismaisessa yhteistyössä, Venäjän kanssa tehtävä yhteistyö, pohjoinen ulottuvuus sekä ympäristöasiat.

Tanskan pääministeri *Anders Fogh Rasmussen* käsitteli ministerineuvoston Tanskan-puheenjohtajakauden ohjelman kolme tärkeää teemaa, jotka olivat tieto ja innovaatio, vapaa liikkuvuus rajojen yli sekä pohjoismaisen yhteistyön tehokkuus ja poliittinen tarkoituksenmukaisuus. Hän totesi, että pohjoismaiseen tutkimukseen oli varattu lisävaroja vuoden 2005 ja 2006 budjetissa ja että vapaata liikkuvuutta oli edistetty merkittävästi vuoden aikana. Pohjoismaista yhteistyötä aiottiin tehostaa mm. vähentämällä ministerineuvostojen määrää 18:sta 11:een. Fogh Rasmussen korosti, että muutosten ja uudistusten yhteydessä tulee myös vahvistaa itsehallintoalueiden asemaa pohjoismaisessa yhteistyössä.

Norjan pääministerin *Jens Stoltenbergin* puheenvuoron käytti maan yhteistyöministeri *Heidi Grande Røys*. Grande Røys kertoi, että vuoden 2006 puheenjohtajakauden ohjelmassa painotettaisiin mm. Pohjoismaiden ja Euroopan lähialueita. Hän viittasi tässä yhteydessä Luoteis-Venäjää ja Arktista koskeviin uusiin yhteistyöohjelmiin. Muita painopistealueita ovat pohjoismainen hyvinvointimalli sekä pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön lisääminen globalisointuneessa maailmassa.

Pääministeri *Matti Vanhasen* puolesta puhui yhteistyöministeri *Jan-Erik Enestam*, joka korosti Pohjois-Euroopan alueyhteistyön tärkeyttä. Alueen eri neuvostojen – eli Pohjoismaiden neuvoston, Arktisen neuvoston, Barentsin neuvoston ja Itämeren valtioiden neuvoston – vuoropuhelu ja vuorovaihtus täydentävät järjestöjen toimintaa ja tukevat siten EU:n naapuruuspolitiikkaa sekä pohjoista ulottuvuutta. Enestam totesi Norjan olevan nyt Islannin ja Venäjän ohella tasavertainen kumppani pohjoisen ulottuvuuden yhteistyössä. Hän antoi kiitosta myös siitä, että Norja priorisoi tämän yhteistyön kehittämistä puheenjohtajuusohjelmassaan. Enestam painotti, että uuden Venäjä-yhteistyön ohjelman perustana tulisi olla venäläisviranomaisten kanssa käytävä vuoropuhelu.

Kansanedustaja *Simo Rundgren* (kesk) korosti yleiskeskustelussa ihmisten, palvel-

luiden ja pääoman vapaan liikkuvuuden tärkeyttä Pohjoismaissa. Myös edustaja *Lyly Rajala* (kok) puolusti työvoiman vapaata liikkuvuutta, joka on erityisen tärkeää pohjoisessa Suomen ja Ruotsin välisellä raja-alueella.

Kansanedustaja ja Itämeren parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean puheenjohtaja *Arja Albo* (sd) totesi, että Itämeri-konferenssista on kehittyvässä Itämeren alueen ja Itämeren valtioiden neuvoston CBSS:n parlamentaarinen ulottuvuus. Pysyvää komitea vahvistettiin kuluneen vuoden aikana Euroopan parlamentin sekä Saksan liittopäivien edustajalla.

Ulko- ja puolustusministereiden selonteko

Ulkoministerien selonteon esitteli Tanskan ulkoministeri *Per Stig Møller*. Hän totesi ulkoministerien keskittyneen työssään kriisi- ja katastrofien hallintaan liittyvään yhteistyöhön, YK:n huippukokoukseen sekä YK-järjestelmän uudistamiseen. Kriisin- ja katastrofinhallinnan alalla oli ryhdytty vuoden aikana moniin tärkeisiin toimenpiteisiin. Niistä voidaan mainita etenkin eri puolilla maailmaa sijaitsevien Pohjoismaiden suurlähetystöjen välillä aloitettu tiivis yhteistyö. YK-asioista ministeri painotti mm. perustella olevaa uutta rauhanrakennuskomissiota, jonka tehtävänä on vakauttaa konfliktista selvinneitä maita.

Kansanedustaja *Outi Ojala* (vas) korosti puheenvuorossaan, että rauhanrakennuskomissiota luotaessa on tärkeää noudattaa YK:n aikaisempia päätöslauselmia, joiden mukaan naisten tasavertainen osallistuminen pitää turvata rauhan rakentamiseen ja kriisinhallintaan keskittyvässä työssä.

Puolustusministeri *Seppo Kääriäinen* kertoi Suomen vastaanottaneen vuoden alussa Pohjoismaiden puolustuspoliittisen puheenjohtajamaan tehtävät Tanskalta. Suomen kaudella oli edistetty aktiivisesti Nordic Initiative -projektia, joka tukee Länsi-Balkanin puolustushallinnon demokraattista kehitystä, sekä NORDCAPS-rauhanturvayhteistyötä (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support). Kääriäinen

korosti lisäksi, että EU:n taistelujoukkotoiminnassa oli saavutettu tärkeä virstanpylväs, kun Ruotsi, Norja, Suomi ja Viro olivat allekirjoittaneet taistelujoukon perustamista koskevan yhteistyösopimuksen.

Yhteistyöministerien kyselytunti

Monet yhteistyöministerien kyselytunnilla käsitellyistä asioista liittyivät rajaesteisiin. Edustaja Simo Rundgren kysyi Ruotsin hallitukselta suomalaisten eläkkeenhakijoiden asioiden pitkistä käsittelyajoista. Ruotsin yhteistyöministeri vastasi, että vakuutuskaasan Gotlannin-toimiston käsittelyajat olivat lyhentyneet tuntuvasti ja että niitä pyrittiin lyhentämään entisestään.

Edustaja Outi Ojala kysyi, miksi Tanska haluaa vetäytyä Pohjoismaisesta kehitysrahastosta (NDF), vaikka rahasto on tehnyt hyvää työtä. Tanskan yhteistyöministeri vastasi Tanskan haluavan keskittää kehitysyhteistyötään, joten se ei halua sitoa rahojaan eri tahoille.

Yhteistyöministeri Jan-Erik Enestam sai ympäristöministerinä vastata kysymykseen ennalta ehkäisevistä toimenpiteistä, jotka liittyvät Itämeren pohjukasta Tanskan kulkuvesille suuntautuviin vaarallisiin merikuljetuksiin. Enestam vakuutti, että alalla tehdään laajaa yhteistyötä, josta voidaan mainita laivaliikenteen valvontajärjestelmä WT-MIS. Myös Helsingin komissio HELCOM pyrkii aktiivisesti ehkäisemään onnettomuuksia.

4

PUHEENJOHTAJISTO

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistoon kuuluu neuvoston presidentti ja korkeintaan 12 muuta neuvoston valittua jäsentä, jotka yleiskokous nimeää. Nykyisin puheenjohtajistoon kuuluu myös varapresidentti, joka valitaan 12 valitun jäsenen joukosta ja samasta maasta kuin presidentti. Kullakin maalla ja puolueeryhmällä tulee olla edustaja puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston suomalaisjäsenet olivat toimintavuonna kansanedustajat *Outi Ojala* (vas), *Martin Saarikangas* (kok) ja *Pebr Löf* (r).

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päätävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja se voi silloin hyväksyä esityksiä neuvoston puolesta. Puheenjohtajiston esitykset vastaavat yleiskokouksen hyväksymiä suosituksia. Puheenjohtajisto johtaa neuvoston toimintaa ja valmistelee yleisiä poliittisia asioita, vastaa neuvoston toiminnan suuntaviivoista ja kehittämisestä sekä varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa. Neuvoston ja kansallisten parlamenttien välinen koordinointi sekä niiden valiokuntien yhteistyö liittyy neuvoston toiminnan ja pohjoismaisen yhteistyön kansalliseen ankkurointiin, joka on yhä keskeisempi tavoite ja etusijalla neuvoston toiminnassa. Aiheesta on keskusteltu myös neuvoston puheenjohtajiston ja Pohjoismaiden puhemiesten välisissä kokouksissa.

Puheenjohtajisto käsittelee myös pohjoismaisen yhteistyön budjetin erityisen budjettiryhmän välityksellä ja yhteistyössä ministerineuvoston kanssa. Muita puheenjohtajiston keskeisiä asioita ja osaamisalueita ovat ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Rajaesteet ja kansallinen ankkurointi

Eräs puheenjohtajiston ja neuvoston painopistealueista oli tänäkin toimintavuonna Pohjoismaiden jäljellä olevien rajaesteiden poistaminen ja vapaan liikkuvuuden parantaminen. Puheenjohtajisto on edelleenkin seurannut ja pyrkinyt edistämään ns. Norrbackin ja Schlüterin prosessia ja ministerineuvoston aiheeseen liittyvää työtä. Toimintavuonna keskityttiin varsinkin elinkeinoelämän rajaesteisiin. Niitä käsiteltiin myös rajaesteasiain erityisedustajan *Poul Schlüterin* raportissa, joka esiteltiin neuvoston Reykjavikin-istunnossa.

Toinen selkeä painopistealue oli pohjoismaisen yhteistyön ja neuvoston toiminnan entistä vahvempi ankkurointi kansallisten parlamenttien toimintaan sekä parlamenttien valiokuntien kanssa tehtävä yhteistyö. Kansallista ankkurointia on vahvistettu nimeämällä Pohjoismaiden neuvoston valtuuskuntien jäseniä raportioijiksi, jotka kertovat neuvoston suosituksista ja seuraavat niiden käsittelyä parlamenttien valiokunnissa. Neuvosto ja sen valiokunnat ovat alkaneet myös kutsua parlamenttien valiokuntien edustajia kokouksiin, konferensseihin ja seminaareihin. Kansallista ankkurointia on vahvistettu myös parantamalla seuranta- ja liittymä neuvoston suosituksen ja esitysten käsittelyyn ja täytäntöönpanoon ministerineuvostossa sekä kansallisissa hallituksissa. Pohjoismaisen yhteistyöministeri antaa nykyään neuvoston Suomen valtuuskunnan aloitteesta valtuuskunnalle raportin hallitustason pohjoismaisesta yhteistyöstä.

Kansainväliset asiat

Myös neuvoston kansainvälinen yhteistyö on jo usean vuoden ajan ollut keskeisellä sijalla puheenjohtajiston työskentelyssä. Toimintavuonna keskityttiin ennen kaikkea Pohjois-Euroopan parlamenttien ja parlamentaaristen järjestöjen kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä pohjoisen ulottuvuuden alueeseen. Erytystä huomiota kiinnitettiin Pohjoismaiden itäisiin ja läntisiin lähialueisiin. Lähialueyhteistyön tärkeitä kumppaneita ovat olleet Baltian maat ja yhä enemmän myös Venäjä. Pohjoismaiden neuvosto osallistui myös kuluneena toimintavuonna aktiivisesti parlamentaariseen Itämeri-yhteistyöhön ja Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC) toiminnan kehittämiseen. Puheenjohtajistolla on ollut tässä työssä hyvin keskeinen rooli.

Keskustelu puhemiesten kanssa

Toimintavuonna jatkettiin myös Pohjoismaiden parlamenttien puhemiesten kanssa käytävää vuoropuhelua. Puheenjohtajisto tapasi kesäkokouksessaan muita puhemiehiä edustaneen Norjan suurkäräjien puhemiehen *Jørgen Kosmon*, ja neuvoston presidentti on sen jälkeen jatkanut pohjoismaista yhteistyötä koskevia keskusteluja hänen kanssaan. Tärkeimmistä keskustelunaiheista voidaan mainita Pohjois-Euroopan parlamentaaristen yhteistyöelinten työn koordinoimista siten, että kansainvälisen yhteistyön voimavaroja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi on pohdittu, miten yhteistyön kansallista ankkurointia voitaisiin parantaa, miten kansallisten parlamenttien valiokunnat saataisiin mukaan pohjoismaiseen yhteistyöhön ja miten ulkomaailman sekä varsinkin Pohjois-Euroopan suurten muutosten tulisi näkyä neuvoston toiminnassa.

Oslossa järjestettiin tammikuussa 2006 kaikkien puhemiesten yhteinen kokous, jossa todettiin, että Pohjoismaiden parlamentaarisen yhteistyön kehittämisestä oli päästy yksimielisyyteen. Kokouksessa sovittiin myös, että neuvoston puheenjohtajisto tai sen edustajat ja Pohjoismaiden puhemie-

het tapaisivat jatkossakin vuosittain keskustellakseen pohjoismaisen yhteistyön kehittämistä ja mm. Pohjoismaiden neuvoston budjetista.

Puheenjohtajiston esitykset

Puheenjohtajisto ryhtyi tänä vuonna hyödyntämään työjärjestyksen tarjoamaa mahdollisuutta, jonka mukaan puheenjohtajisto voi hyväksyä esityksiä pelkkien suositusehdotusten sijasta. Tällöin puheenjohtajisto toimii koko neuvoston puolesta ja ilmaisee neuvoston kannan. Esitysten hyväksyminen vähentää istunnon käsiteltäväksi tulevia suosituksia ja mahdollistaa entistä ajankohdaisempien ehdotusten ja aloitteiden tekemisen. Puheenjohtajisto hyväksyi toimintavuonna yhteensä 13 esitystä, joista osa suunnattiin Pohjoismaiden hallituksille ja osa Pohjoismaiden ministerineuvostolle. Esitykset käsittelivät mm. kestävästä kehityksestä ja ympäristöyhteistyöstä, tasa-arvoa pohjoismaisessa yhteistyössä, rajaesteitä, kalastusta, maa- ja metsätaloutta, EU:n REACH-kemikaalilainsäädäntöä, EU:n ohjelmistopotenttidiirektiiviä, energia-asioita sekä korruptiota käsittelevän konferenssin järjestämistä.

Kuten listasta ilmenee, neuvoston esitykset kattoivat laajan poliittisen kentän. Koska esityksiä oli niin paljon, istunnossa hyväksyttiin vastaavasti aiempaa vähemmän suosituksia puheenjohtajiston mietintöjen pohjalta. Tärkeimmät suositukset koskivat ministerineuvoston ehdotuksia, kuten esimerkiksi Pohjoismaiden ministerineuvoston uutta rakennetta ja ministerineuvostojen määrän karsimista 18:sta 11:een sekä Venäjää ja Arktista koskevia uusia yhteistyöohjelmia. Pohjoismaista yhteistyöbudjettia koskeva suositus perustui entiseen tapaan puheenjohtajiston valmisteluihin ja mietintöön.

4.1 Kansainvälinen yhteistyö

Pohjoismaiden neuvoston kansainvälistä yhteistyötä johtaa puheenjohtajisto. Yhteistyössä keskityttiin vuoden aikana entiseen tapaan pääasiassa Pohjoismaiden lähialuei-

siin. Näillä tarkoitetaan Itämeren aluetta sekä varsinkin Venäjää ja Baltiaa, mutta myös pohjoisia alueita laajassa merkityksessä ja koko pohjoisen ulottuvuuden aluetta.

Vuonna 2005 käytiin eri foorumeilla keskusteluja siitä, miten Pohjois-Euroopan parlamentaarista yhteistyötä voitaisiin kehittää ja miten Pohjoismaiden neuvoston työtä voitaisiin samalla mukauttaa ulkomaailman muutoksiin. Viime vuosien tärkein muutos on ollut Euroopan unionin laajentuminen, jonka myötä kaikista Itämeren ympärysvaltioista tuli Venäjää lukuun ottamatta unionin jäseniä. Laajentuminen vaikuttaa paitsi Baltian yleiskokouksen ja Baltian maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön myös Luoteis-Venäjä-yhteistyöhön ja koko Itämeren alueen parlamentaariseen yhteistyöhön.

Pohjois-Euroopassa toimii Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston lisäksi useita muitakin yhteistyöelimiä. Itämeren valtiot tekevät yhteistyötä Itämeren valtioiden neuvostossa (Council of the Baltic Sea States, CBSS), johon ministerineuvostolla on läheiset suhteet. Itämeren parlamentaarikkokonferenssi (BSPC) taas on Itämeren valtioiden neuvoston tärkeä yhteistyökumppani. Pohjoismaita edustaa konferenssissa Pohjoismaiden neuvosto, joka on aktiivisesti vaikuttanut siihen, että konferenssista on kehittynyt koko Itämeriyhteistyön parlamentaarinen ulottuvuus.

Pohjoismaiden neuvosto osallistuu tarkkailijana myös Arktisen alueen parlamentaarikkokomiteaan, jossa on edustajia viidestä Pohjoismaasta sekä Venäjältä, USA:sta, Kanadasta ja Euroopan parlamentista. Barentsin hallitusten yhteistyöelimen Barentsin euroarktisen neuvoston toimintaan liittyy myös parlamentaarista yhteistyötä. Sitä tehdään muutaman vuoden välein järjestettävissä konferensseissa, joihin myös Pohjoismaiden neuvosto on osallistunut.

Yhteistyö Baltian yleiskokouksen kanssa

Pohjoismaiden neuvosto on tehnyt läheistä yhteistyötä Baltian maiden kanssa aina niiden itsenäistymisestä lähtien, ja tavoitteena on ollut maiden demokraattisen kehityksen tukeminen. Baltian yleiskokouksen perusta-

misen jälkeen yhteistyöstä tuli entistä vaikiintuneempaa, ja EU:n laajentumisen jälkeen aloitettiin keskustelut uudenlaisista yhteistyömuodoista. Aluksi Baltian maiden kanssa tehty yhteistyö oli luonteeltaan kehitysapua, mutta nyt se on muuttunut tasavertaisten osapuolten väliseksi yhteistyöksi.

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleiskokous sopivat Pärnussa huhtikuussa 2005 pitämässään kokouksessa siirtävä entistä valiokuntapainotteisempaan yhteistyöhön. Samalla järjestöt hyväksyivät yhteisen työohjelman, jossa ovat etusijalla työmarkkina-asiat sekä nais- ja lapsikaupan, järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption vastustaminen. Kokouksen osallistujat antoivat vahvan tukensa konkreettisiin poliittisiin asiakysymyksiin keskittyvälle valiokuntayhteistyölle, jonka tavoitteena on saada aikaan konkreettisia tuloksia. Pärnun kokouksen oli tarkoitus jäädä Pohjoismaiden neuvoston ja Baltian yleiskokouksen viimeiseksi suureksi yhteiskokoukseksi.

Yhteistyö Venäjän kanssa

Pohjoismaiden neuvostolla on jo pitkään ollut säännöllistä yhteydenpitoa Venäjän liittoneuvoston ja valtioneuvoston parlamentaarikkojen kanssa. Yhteyksiä on ollut myös Itsenäisten valtioiden yhteisön parlamentaariseen yleiskokoukseen (CIS IPA), ja viime aikoina on kehitetty yhteistyötä Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWR) kanssa. Yhteistyö on ollut lähinnä tietojen vaihtamista yhteisissä kokouksissa sekä vastavuoroista osallistumista istuntoihin ja konferensseihin. Pohjoismaiden neuvoston ja Venäjän välinen yhteistyö noudattelee läheisesti vuoden 2005 istunnossa hyväksyttyä ministerineuvoston ehdotusta, joka koskee vuosien 2006–2008 Luoteis-Venäjä-yhteistyön suuntaviivoja. Lisäksi yhteistyössä seurataan ministerineuvoston muita Venäjään liittyviä ohjelmia ja yhteistyöhankkeita.

Venäjä-yhteistyön kehittämisen keskeisenä motiivina ovat pohjoinen ulottuvuus sekä Pohjois-Euroopan yhteenkuuluvuus ja alueen haasteet. Alue kattaa maantieteellisesti Itämeren alueen, Barentsin alueen ja Arktiksen, ja sen lukuisat haasteet vaativat

monikansallista yhteistyötä ja yhteisiä ratkaisuja. Haasteista voidaan mainita Itämeren meriympäristö, ilmasto, Arktiksen ja Barentsin elinolosuhteet, järjestäytynyt rikollisuus, terveysongelmat sekä liikenne- ja logistiikka-asiat.

Lähialueilla ja pohjoisen ulottuvuuden alueella tekemänsä aktiivisen ja priorisoidun yhteistyön lisäksi Pohjoismaiden neuvosto on ylläpitänyt yhteyksiä muihin parlamentaarisiin yhteistyöjärjestöihin. Niitä ovat esimerkiksi Beneluxin parlamentaarinen yleiskokous ja Brittiläis-irlantilainen parlamenttienvälinen elin (British-Irish Inter-Parliamentary Body, BIIP). Lisäksi neuvostolla on ollut yhteyksiä Länsi-Euroopan unionin WEU:n ja Mustameren alueen parlamentaarikkoihin sekä Euroopan neuvostoon ja luonnollisesti myös Euroopan parlamenttiin.

4.2 Parlamentaarinen Itämeri-yhteistyö

Parlamentaarisen Itämeri-yhteistyön foorumina on Itämeren parlamentaarikkokonferenssi (BSPC). Yhteistyön tavoitteena on edistää Itämeren alueen parlamentaarista vuoropuhelua sekä vaikuttaa hallitukseen Itämeren suojelun ja Itämeri-yhteistyön kehittämiseksi. Ensimmäinen konferenssi järjestettiin vuonna 1991 Helsingissä Suomen eduskunnan aloitteesta.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssi pidetään kerran vuodessa. Konferenssiin kutsutaan 11 kansallisen parlamentin, 11 alueparlamentin ja viiden kansainvälisen järjestön sekä useiden kansalaisjärjestöjen edustajia. Konferensseissa käsitellään Itämeren alueen keskeisiä asioita, kuten ympäristöä ja meriturvallisuutta sekä demokration, ihmisoikeuksien ja kansalaisyhteiskunnan kehittämistä. Muista aiheista voidaan mainita liikenneväylät, logistiikka ja muu infrastruktuuri. Konferenssit parantavat tiedonvaihtoa ja vahvistavat parlamentaarista vaikutusvaltaa alueella, ja niistä on tullut tärkeä foorumi myös Venäjän kanssa tehtävälle yhteistyölle.

Itämeren parlamentaarikkokonferenssia johtaa ns. pysyvä komitea, jossa Pohjoismaita edustaa Pohjoismaiden neuvosto. Pysyvä

komitea on konferenssin ainoa pysyvä poliittinen elin, ja siinä on kymmenen parlamentaarikko: kaksi Pohjoismaiden neuvostosta, Venäjältä ja Saksasta sekä yksi Baltian yleiskokouksesta, Euroopan parlamentista, Puolasta ja konferenssin isäntämaasta. Saksan liittopäivien ja Euroopan parlamentin edustajat olivat toimintavuonna mukana ensimmäistä kertaa. Komitealla on vuodessa noin viisi kokousta. Pohjoismaiden neuvoston toinen komiteajäsen oli toimintavuonna edustaja *Arja Albo* (sd), joka toimi myös komitean puheenjohtajana.

Muutoksia BSPC:n rakenteeseen

Komitean tehtävänä on valmistella parlamentaarikkokonferensseja yhteistyössä isäntämaan kanssa ja seurata vuosittaisten päätöslauselmien toteutumista. Lisäksi komitea kehittää parlamentaarista yhteistyötä ja suhteita hallitusten yhteistyöelimeen Itämeren valtioiden neuvostoon (CBSS). Viimeisimmässä konferenssissa komitean toimeksiantoa laajennettiin siten, että se toimii jatkossa myös konferenssien välillä. Samalla uudistettiin parlamentaarikkokonferenssin rakennetta perustamalla pysyvän komitean rinnalle ns. laajennettu pysyvä komitea, jossa on edustajia kaikista konferenssin toimintaan osallistuvista kansallisista ja alueellisista parlamenteista. Laajennetulla komitealla on kaksi kokousta vuodessa. Toinen kokous pidetään konferenssien välillä, ja siinä keskustellaan viimeisimmän konferenssin päätösten toteuttamisesta ja tulevasta konferenssista yhdessä Itämeren valtioiden neuvoston puheenjohtajamaa kanssa. Toinen kokous taas pidetään konferenssin aikana, jolloin komitea toimii päätöslauselmakomiteana.

Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto käsitteli useissa kokouksissa Itämeren parlamentaarikkokonferenssia, sen uutta rakennetta, pysyvän komitean toimeksiantoa ja konferenssin päätöslauselmaa.

Vilnan konferenssi

Vuoden 2005 konferenssi pidettiin Vilnassa 28–30. elokuuta, ja se oli järjestyksessä nel-

jästoista. Konferenssin aiheina olivat va-
kaus, demokratia ja yhteistyön tiivistäminen
laajentuneessa Euroopassa sekä Itämeren
alueen yhteistyö ja infrastruktuurin kehittä-
minen. Muita pääaiheita olivat parlamentaar-
ikkokonferenssin rakenteen ja toimeksian-
non kehittäminen sekä yhteistyö Itämeren
valtioiden neuvoston kanssa. Konferenssin
päättöslauselma on tämän toimintakerto-
muksen liitteenä.

Suomen eduskunnalla on ollut vuodesta
2004 lähtien pysyvä Itämeri-valtuuskunta,
jonka puhemiesneuvosto nimittää vaalikau-
deksi. Valtuuskunnassa on viisi jäsentä, ja
rakenneuudistuksen jälkeen sillä on edus-
taja myös laajennetussa pysyvässä komi-
teassa.

4.3 Yhteistyöbudjetti

Vuoden 2005 pohjoismainen yhteistyöbud-
jetti oli 817,5 miljoonaa Tanskan kruunua,
eli budjettiin tehtiin edellisvuosien tapaan
ainoastaan kahden prosentin inflaatiotarkis-
tus. Suomen osuus vuoden 2005 budjetista
oli 17,9 prosenttia. Yhteistyöbudjetti jakaan-
tui pääalueittain seuraavasti: hyvinvointi- ja
elinkeinopolitiikka 17,6 %, ympäristö- ja re-
surssipolitiikka sekä lähialueet 24,7 %, sih-
teeristö ja muut yhteiset toiminnot 13,7 %,
koulutus ja tutkimus 24,6 % sekä kulttuuri-
yhteistyö 19,4 %. Myöskään pääalueiden
osuuksissa ei tapahtunut muutoksia viime
vuoteen verrattuna.

Helsingin sopimuksen mukaan Pohjois-
maiden ministerineuvoston on luovutettava

budjettiesityksensä Pohjoismaiden neuvos-
tolle, joka voi ehdottaa varojen uudelleen-
priorisoimista ministerineuvoston määritte-
lemissä taloudellisissa puitteissa. Ellei erityi-
siä syitä ole, ministerineuvoston on nouda-
tettava neuvoston suosituksia. Budjettipro-
sessia ohjaa ministerineuvosto, mutta se käy
vuoropuhelua Pohjoismaiden neuvoston
kanssa, jota edustaa puheenjohtajiston bud-
jettiryhmä. Budjettiryhmä neuvottelee mi-
nisterineuvoston pääsihteerin ja yhteistyö-
ministereiden kanssa sekä laatii lopulta eh-
dotuksen puheenjohtajiston budjettimietin-
nöksi, jonka pohjalta budjettia käsitellään
neuvoston istunnossa.

Istunnossa hyväksyttyä vuoden 2006
budjettia koskeneet puheenjohtajiston mie-
tinnön ja neuvoston budjettisuosituksen
(nro 30/2005) muutosehdotukset liittyivät
mm. Pohjoismaisen kulttuurirahaston, huu-
meyhteistyön, ihmiskauppaan ja seksuaali-
seen terveyteen liittyvän yhteistyön sekä
Baltian kansalais- ja vapaaehtoissektorin
määrärahojen korottamiseen. Lisäksi neu-
vosto halusi kohdentaa määrärahoja mm.
rannikkokalastukseen, yhteistyöhön Luo-
teis-Venäjän vapaaehtoissektorin kanssa
sekä Arktiksen ilmaston ja ympäristön tutki-
mukseen. Neuvosto korosti, että kuluttaja-
yhteistyöhön tulisi varata riittävästi määrära-
hoja myös ministerineuvoston rakenneu-
distuksen jälkeen.

Pohjoismaiden neuvoston omaan toi-
mintaan ja Kööpenhaminan sihteeristön yl-
läpitämiseen oli varattu noin 31 miljoonaa
Tanskan kruunua vuodeksi 2005. Tämäkin
budjetti on ollut jo useita vuosia lähes sa-
malla tasolla.

5

KULTTUURI- JA KOULUTUSVALIOKUNTA

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta käsittelee taidetta ja yleiskulttuuria, monikulttuurista ja -etnistä Pohjolaa, elokuvaa ja tiedotusvälineitä, kieliä, urheilua, lasten- ja nuorten-kulttuuria, Norden-yhdistyksiä sekä vapaaehtoissektoria. Lisäksi käsitellään opetus-, koulutus- ja tutkimusasioita. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Mikko Alatalo* (kesk), *Ragnar Erlandsson* (ÅC) ja *Raija Vabasalo* (kok).

Vuoden alussa valiokunta keskittyi etupäässä koulutus- ja tutkimusasioihin, mutta loppuvuodesta huomio kohdistettiin kulttuurisektoriin. Tähän vaikutti ennen kaikkea Pohjoismaiden ministerineuvoston esittämä kulttuurisektorin uudistusehdotus. Valiokunnan käsittelemät aiheet liittyivät maantieteellisesti paitsi perinteiseen pohjoismaiseen alueeseen myös Baltiaan, Luoteis-Venäjään, Arktikseen sekä EU-alueeseen.

Pohjoismais-balttilainen yhteistyö

Valiokunnan Baltia-työryhmä järjesti Ruotsin Karlstadissa pidettyjen neuvoston syyskokousten yhteydessä tutustumiskäyntejä paikallisiin kouluihin sekä miniseminaarin koulun laadusta. Niihin osallistui neuvoston jäsenten lisäksi edustajia Baltian yleiskokouksesta sekä Ruotsin valtiopäivien koulutusvaliokunnasta. Tutustumiskäynnit ja seminaari olivat jatkoa Islannissa järjestetyille koulukonferenssille ja Liettuassa vuonna 2004 järjestetyille vastaaville koulukäynneille. Valiokunta jatkaa koulun laadun pohtimista myös vuonna 2006.

Kulttuurialalla valiokunta käsittelee keskiryhmän tekemän jäsenehdotuksen vapaaehtoisjärjestöjen pohjoismais-balttilaisesta verkostotyöstä. Ehdotuksesta annetussa

suosituksessa (nro 17/2005) kehoitetaan ministerineuvostoa kehittämään uusi tukimuoto Baltia-yhteistyötä koskevien uusien suuntaviivojen puitteissa. Tuella vahvistettaisiin vapaaehtoisjärjestöjen verkostotyötä Baltian maiden vapaaehtoisjärjestöjen kanssa. Lisäksi ministerineuvostoa kehoitetaan selvittämään, millaista roolia ja millaisia tukijärjestelmiä Pohjoismaiden ja Luoteis-Venäjän vapaaehtoisjärjestöille on kaavailtu ministerineuvoston Luoteis-Venäjä-yhteistyön suuntaviivojen puitteissa.

Tutkimus

Tutkimusalalla valiokunta tuki konservatiivisen ryhmän tekemää jäsenehdotusta, joka koski Pohjoismaiden opettajankoulutusjärjestelmien vertailututkimusta (suos. nro 28/2005).

Lisäksi valiokunta käsittelee keskiryhmän tekemän jäsenehdotuksen arktisesta tutkimuksesta. Ehdotus koskee pohjoismaisia lisäpanostuksia Arktiksen ilmaston- ja ympäristönmuutosten tutkimiseen sekä pohjoismaisen tutkimusohjelmaehdotuksen esittelyä ennen kansainvälistä polaarivuotta 2007. Ehdotuksen perusteella hyväksyttiin istunnossa suositus nro 18/2005.

Biotekniikka ja bioetiikka

Valiokunnalla on monialainen työryhmä, joka käsittelee norjalaisen *Britt Hildengin* johdolla biotekniikka- ja bioetiikka-alan pohjoismaista lainsäädäntöä. Ryhmä toteutti tammikuussa 2005 seminaarin yhteistyössä Pohjoismaisen bioetiikkakomitean kanssa. Seminaariin osallistui myös alan tutkijoita.

Kielet

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta aikoo painottaa kieliasioita vuonna 2006. Valiokunnan käsittelyyn on tulossa Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotus, joka koskee uutta pohjoismaista kielipoliittista julistusta, sekä Pohjoismaiden neuvoston tarkastuskomitean raportti pohjoismaisten kielten ymmärtämisestä. Myös Pohjoismainen kulttuurirahasto on toiminut aktiivisesti tällä alalla ja teettänyt Pohjoismaissa kyselytutkimuksia, joihin perustuva raportti on antanut valiokunnalle arvokasta tietoa.

Raporttien päätelmät ovat yhteneväiset: kielten ymmärtämisessä on suuria eroja sekä maantieteellisesti että henkilöiden iän mukaan. Koska pohjoismaisten kielten ymmärtäminen on yksi pohjoismaisen yhteistyön kantavista voimista, sen heikentymistä pidetään ongelmana pohjoismaalaisten kannalta ja suoranaishana uhkana yhteistyön jatkumiselle.

Ongelma johtuu osittain englannin vaihtuksen voimistumisesta, sillä varsinkin nuoret käyttävät englantia yhä enemmän myös pohjoismaisten naapurien kanssa kommunikoidessaan. Osittain syynä on myös toisten pohjoismaisten kielten opetuksen heikentyminen tai puuttuminen kouluissa. Poikkeuksena ovat Färsaaret, jossa tanska on maan toinen kieli ja jonka kouluissa opetetaan lisäksi muita pohjoismaisia kieliä. Niinpä färsaarelaiset ymmärtävät pohjoismaalaisista parhaiten muita pohjoismaisia kieliä.

Valiokunnan tavoitteena on löytää keinoja kielten ymmärtämisen edistämiseksi. Koulu ja opettajankoulutus ovat tässä yhteydessä keskeisessä asemassa.

Peli- ja arpajaismarkkinat

Valiokunta käsitteli sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän jäsenehdotuksen pohjoismaisista peli- ja arpajaismarkkinoista. Ehdotuksen mukaan EU:n piirissä tulisi tehdä yhteistyötä peli- ja arpajaismarkkinoiden kansallisen säätelyn säilyttämiseksi sekä peli- ja arpajaiskysymysten jättämiseksi pois EU:n palveludirektiivin sovellusalasta. Lisäksi kehoitetaan lisäämään pelaamiseen ja sen haittapuoliin kohdistuvaa tutkimusta peliriippuvuuden torjumiseksi. Ehdotuksesta pyydetään Pohjoismaiden ministerineuvostolta selvitystä asian etenemisestä viimeistään Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2006 istunnossa (suos. nro 21/2005).

Kansallinen ankkurointi

Kansallisen ankkuroinnin parantamiseksi kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kokouksiin kutsutaan säännöllisesti kokousten isäntämaan vastaavia kansallisia valiokuntia keskinäistä tiedonvaihtoa varten.

Kulttuuriyhteistyön rakenneuudistus

Valiokunta keskusteli vuoden aikana pohjoismaisesta kulttuuriyhteistyöstä. Lähtökohtana oli istunnon käsiteltäväksi jätetty Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotus ”Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenneuudistus”. Uudistusta käsitellään yksityiskohtaisesti seuraavassa luvussa.

6

UUSI POHJOISMAINEN KULTTUURIPOLITIikka

Puolet Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetista käytetään kulttuuriyhteistyöhön, joka on ollut alusta asti yksi neuvoston toiminnan painopistealueista. Tämä johtuu siitä, että koko pohjoismainen yhteistyö perustuu alueen laajaan kielelliseen ja kulttuuriseen yhteenkuuluvuuteen.

Pohjoismaiden kulttuuripolitiikka perustuu yhteisiin arvoihin, ja sen tavoitteena on mm. edistää monipuolista kulttuuri-ilmaisua, ilmaisunvapautta sekä ns. käsivarrenmitan periaatteen noudattamista taiteen ja kulttuurin sisällöstä päätettäessä (toisin sanoen projektivarojen jakamisesta päättävät asiantuntijat, eivät poliitikot). Pohjoismainen kulttuuriyhteistyö perustuu samoihin periaatteisiin kuin maiden oma kulttuuripolitiikka.

Kulttuuriuudistus

Pohjoismaiden kulttuuriministerit hyväksyivät pohjoismaiselle kulttuuriyhteistyölle uuden rakenteen kesäkuussa ja lokakuussa 2005. Uudistuksen myötä lakkautetaan useita nykyisiä yhteistyöelimiä ja laitoksia, joiden tilalle perustetaan uusia ohjelmia. Vanhasta sektorijaottelusta siirrytään samalla temaattisiin ja sektorienvälisiin hankkeisiin. Uudistus merkitsee myös sitä, että kulttuuri-budjetista tarvitsee jatkossa käyttää nykyistä pienempi osa hallinnollisiin ja kiinteisiin kustannuksiin.

Ehdotus oli tulosta prosessista, joka alkoi jo vuonna 2002 käynnistetyistä kulttuurisektorin laitosten ja komiteoiden toiminnan kartoituksesta. Kartoitus perustui budjettianalyysia koskeneeseen Pohjoismaiden neuvoston suositukseen, joka oli hyväksytty neuvoston vuoden 2001 istunnossa. Suosituksessa huomautetaan, että varsinkin kult-

tuurisektorin tukijärjestelmät on hajautettu useisiin komiteoihin, johtoryhmiin ja laitoksiin. Tämä oli sekavaa Pohjoismaiden kansalaisten kannalta ja teki eri elinten, virkamiesten ja asiantuntijoiden välisestä työjaosta epäselvän.

Niinpä Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen työryhmä laati uutta rakennetta koskevan ehdotuksen, jonka nimeksi tuli ”Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakennuudistus”. Uudistus johtaa kuuden kulttuurisektorin laitoksen lakkauttamiseen: Pohjoismainen museokomitea, Pohjoismainen musiikkikomitea (NOMUS), Pohjoismainen kirjallisuus- ja kirjastokomitea (NORDBOK), Pohjoismaiden näyttämötaiteiden keskus (NordScen), Pohjoismainen nykytaiteen instituutti (NIFCA) ja Pohjoismainen lehtimieskeskus. Laitokset korvataan temaattisilla panostuksilla, kuten määräaikaisilla projekteilla sekä verkostojen luomisella. Lisäksi lakkautetaan Pohjoismaisen kulttuuri- ja joukkoviestinyhteistyön johtoryhmä, Pohjoismaisen lasten- ja nuortenkulttuurin johtoryhmä sekä Ulkomaisten kulttuuriprojektien pohjoismainen johtoryhmä. Jäljelle jäävät Pohjoismainen kulttuurirahasto, Pohjoismainen elokuva- ja televisiorahasto, Viestintätutkimuksen pohjoismainen dokumentointikeskus (NORDICOM) sekä Islannissa, Grönlannissa, Färsaarilla, Ahvenanmaalla ja Helsingissä toimivat Pohjolan talot ja instituutit

Vuoropuhelu kulttuurikentän kanssa

Ministerineuvosto haluaa säilyttää osan nykyisistä toiminnoista ja huolehtia siitä, että tiedot, kokemukset ja verkostot siirtyvät vanhasta rakenteesta uuteen. Uuden raken-

teen on tarkoitus perustua ministerineuvoston ja kulttuurikentän väliseen vuoropuheluun sekä jatkuvaan keskusteluun tavoitteista ja niiden saavuttamisesta.

Käytännössä tämä varmistetaan järjestämällä vuosittain Pohjoismaiden kulttuurifoorumi, jossa kerätään tietoa ja virikkeitä suoraan pohjoismaisen kulttuurisektorin edustajilta. Vuoropuhelun tarkoituksena on saada tukea päätöksille kulttuurialan määräaikaisista panostuksista. Ministerineuvosto suunnittelee järjestävänsä erimuotoisia kulttuurifoorumeita muutaman kerran vuodessa tarpeen mukaan. Ensimmäinen niistä pidetään helmikuussa 2006.

Lisäksi aiotaan perustaa erityisiä asiantuntijaryhmiä. Taiteen tukemisessa on noudatettava käsivarrenmitan periaatetta, jonka mukaan varojen jakamisesta eri projektien kesken päättävät asiantuntijat.

Uudistuksen tavoitteena on pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön laajentaminen sekä uusien verkostojen ja toimijoiden saaminen mukaan yhteistyöhön. Pohjoismaiden kulttuurifoorumi on keskeinen vuoropuhelun kanava ja koko prosessin keskipiste.

Vuoropuheluun kiinnitetään siten paljon huomiota uutta rakennetta luotaessa, ja siihen pyritään saamaan mukaan nykyisten laitosten ja toimijoiden lisäksi myös uusia toimijoita, jotka voivat tuoda tuoretta näkökulmaa ja uusia verkostoja. Vuoropuhelu on tärkeää taiteen moninaisuuden edistämiseksi, taiteilijoiden ja heidän töidensä tunnetavuuden parantamiseksi sekä laadun ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi.

Muutoksen on tarkoitus tulla lopullisesti voimaan vuonna 2007, mutta kaksi ensimmäistä ohjelmaa aloitetaan jo vuonna 2006. Toinen niistä on taiteilijoiden ja taiteenharjoittajien liikkuvuus- ja residenssi-ohjelma ja toinen lasten ja nuorten tietokonepeleihin keskittyvä ohjelma. Ohjelmalla tarkoitetaan tässä yhteydessä tiettyyn rajattuun alueeseen tai osa-alueeseen kohdistuvaa määräaikaista temaattista panostusta, joka kestää useita vuosia. Liikkuvuusohjelma taas on apurahajärjestelmä, josta myönnetään apurahoja matkustamiseen ja oleskeluun. Residenssi-ohjelmaan sisältyy taiteilijoille myönnettävä suora tuki työtilojen hankkimiseen, taiteen tekemiseen ja näyttelyiden järjestämiseen.

Valiokunnan näkemykset

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta on seurannut tiiviisti kulttuuriyhteistyön uudistusprosessia heti alusta lähtien. Vuonna 2002 valiokunta teki ehdotuksen, jossa se kehotti kulttuuriministereitä keskustelemaan kulttuuripolitiikan tulevaisuudesta. Lisäksi valiokunnalla on ollut vuosittaisia neuvonpitoja kulttuuriministerien kanssa, ja se on pyytänyt ministerineuvostolta tietoja prosessin eri vaiheissa.

Valiokunta katsoo, että ministerineuvoston ehdotus muuttaa merkittävästi kulttuuriyhteistyötä, joka on vaikuttanut olennaisesti pohjoismaisen yhteistyön kehitykseen ja yhteistyön nauttimaan kansalaisten tukeen. Valiokunta toivoo, että kulttuuriyhteistyöllä olisi jatkossakin keskeinen asema pohjoismaisessa yhteistyössä, ja se yhtyy siten ministerineuvoston arvioihin rakenneuudistuksen välttämättömyydestä.

Tähänastisen rakenteen heikkoutena ovat olleet työnjako, roolijako ja palveluiden käytön vaikeus. Valiokunta on ministerineuvoston kanssa yhtä mieltä myös siitä, että määrärahoista on käytetty liian suuri osa laitosten toimintaan ja hallintoon kulttuurielämän suoran tukemisen sijasta. Tämä on myös vaikeuttanut hallitusten ja parlamentaarikkojen tekemien poliittisten aloitteiden toteuttamista sekä heikentänyt sektorin dynaamisuutta.

Valiokunta kuitenkin myös kritisoi ehdotusta. Kulttuurisektori on ollut tähän saakka pohjoismaisen yhteistyön painopistealue, joten projektipainotteiseen yhteistyöhön siirtyminen on saanut sekä kielteistä että myönteistä palautetta pohjoismaisilta kulttuurilaitoksilta ja neuvoston jäseniltä. Uudistuksen tarpeellisuudesta ollaan hyvin yksimielisiä, mutta sen vaikutuksista ollaan eri mieltä.

Epävarmuutta aiheuttaa mm. se, miten muutaman vuoden kestäviä projekteja aiotaan hyödyntää niiden päättymisen jälkeen. Käsivarrenmitan periaate on tärkeä, mutta luvattulla kulttuurisektorin poliittisen ohjauksen lisäämisellä on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia.

Myönteistä uudistuksessa on joustavuus, joka mahdollistaa ajankohtaiset kulttuuripanostukset eri tavoin kuin jäykkä rakenne,

jota on vaikea ohjata uusille urille. Kielteisenä vaikutuksena voi olla se, että kulttuurisektorilla siirrytään lyhytaikaisiin panostuksiin, joiden tuloksia ei seurata millään lailla ja jotka jättävät osan sektorista vaille resursseja. Yhtenä ongelmana pidettiin myös sitä, että Pohjoismainen kulttuurirahasto on jatkossa ainoa rahasto, jolla on jakaa apurahoja myös amatööreille ja tavallisille kansalaisille.

Vaikka kulttuurikenttä kehittyy ja muuttuu jatkuvasti, alalla tarvitaan ehdottomasti myös jatkuvuutta ja joustavuutta.

Kulttuuripoliitikan perusteet

Valiokunta päätti asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on määrittellä vuoden 2006 aikana kulttuuripoliitikan perusteet. Perusteiden tulee selkeyttää kulttuuripoliittisen yhteistyön keskeisiä periaatteita ja osoittaa alueita tai teemoja, joihin tulisi keskittyä tulevina vuosina. Perusteiden tulee ohjata valiokunnan alalla tekemää työtä.

Kulttuuripoliitikan perusteiden tavoitteena on vaikuttaa tulevien puheenjohtajakauden ohjelmien painopisteisiin ja pohjustaa ministerineuvoston kanssa käytävää vuoropuhelua. Lisäksi niitä tulee käyttää lähtökohtana ehdottaessa suuria kulttuuripoliittisia panostuksia, kuten ohjelmia, seminaareja, konferensseja ja vastaavia. Työryhmä esittelee ehdotuksensa kesäkuussa 2006. Suomea edustaa ryhmässä *Ragnar Erlandsson* (ÅC).

Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi Reykjavikin istunnossaan suosituksen, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan toteuttamaan kulttuuriuudistus ottaen huomioon valiokunnan näkökohdat sekä jatkamaan neuvoston kanssa keskustelua pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenteen ja toimintasuunnitelmien kehittämisestä. Lisäksi ministerineuvostoa kehoitetaan käymään lopullista versiota muokatessaan vuoropuhelua valiokunnan kanssa ja esittelemään ehdotus valiokunnalle mahdollisuuksien mukaan jo ennen 1. syyskuuta 2006 (suos. nro 19/2005).

HYVINVOINTIVALIOKUNTA

Hyvinvointivaliokunnassa käsiteltäviä asioita ovat hyvinvoinnin järjestelmät ja turvajärjestelmät, sosiaali- ja terveydenhuolto, vammaisasiat, asuntopolitiikka, perheasiat, lapset ja nuoret sekä alkoholi ja huumeet. Suomea edustivat valiokunnassa sen puheenjohtaja *Tarja Cronberg* (vihr) ja varapuheenjohtaja *Arja Albo* (sd) sekä jäsenet *Hannu Hoskonen* (kesk) ja *Ilkka Taipale* (sd).

Hyvinvointimallin haasteet

Valiokunta keskusteli pohjoismaisen hyvinvointimallin haasteista ja globalisaation siihen kohdistamista paineista. Paineita luo varsinkin se, että Pohjoismaiden samoin kuin Euroopankin väestö vanhenee ja huoltosuhde heikkenee. Valiokunta keskusteli Pohjoismaiden ministerineuvoston monivuotisesta hyvinvointitutkimusohjelmasta, jossa kuvataan hyvinvointimallia ja johon sisältyy tasa-arvoon, siirtolaisuuteen, vanhustenhoitoon ja vammaisuuteen keskittyviä projekteja. Vuonna 2000 alkaneen ohjelman budjetti on 35 miljoonaa Tanskan kruunua. Ohjelman tehtävänä on analysoida pohjoismaista hyvinvointimallia eurooppalaisesta näkökulmasta.

Alkoholipolitiikka ja terveysasiat

Valiokunta totesi, että alkoholipolitiikka on yksi Pohjoismaiden keskeisimmistä hyvinvointiasioista. Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto ovat yksimielisiä siitä, että maiden tulisi vahvistaa alalla tehtävää yhteistyötä alkoholipoliittisista eroistaan huolimatta. Vuoden alussa valiokunta tapasi Baltian yleiskokouksen so-

siaalivaliokunnan keskustellakseen Pohjoismaiden ja Baltian alkoholipolitiikasta.

Tele- eli etälääketiede on alue, jolla on suuria kehitysmahdollisuuksia. Nyt etsitäänkin käytännöllisiä ja juridisia ratkaisuja, joilla voidaan edistää telelääketieteen laajaa hyödyntämistä varsinkin Pohjoismaiden monilla harvaan asutuilla alueilla.

Pohjoismaiden psykiatrinen hoito on valiokunnan mukaan kiinnostavassa kehitysvaiheessa. Valiokunnan mielestä yhdessä maassa hyviksi havaittuja hoitomuotoja tulisi hyödyntää muissakin Pohjoismaissa. Nyt ollaankin lisäämässä tällä hoitosektorilla harjoitettavaa kokemustenvaihtoa.

Sosiaalidemokraattinen ryhmä oli tehnyt jäsenehdotuksen, jonka mukaan psyykkisesti sairailta on usein huonompi sosiaalinen tilanne kuin fyysisesti sairailta. Ehdotuksen tekijöiden mukaan lainsäädäntö asettaa psyykkisesti sairaat hyvin eriarvoiseen asemaan. Hyvinvointivaliokunnan mielestä Pohjoismaissa tulee selvittää, kuinka eri vammaislakeja ja -määräyksiä sovelletaan psyykkisesti sairaihin ja kuinka psyykkisesti sairaille voidaan turvata lakien soveltamisessa samat edellytykset kuin somaattisesti vammaisille (suos. nro 23/2005).

Biotekniikka

Jotta Pohjoismaista voisi tulla kansainvälisesti houkutteleva biotekniikka-alue, alan lainsäädäntöä pitää yhdenmukaistaa. Pohjoismaat ovat pohtineet seminaareissa ja poliittisissa keskusteluissa edistykseen biotekniikkaan liittyviä vaikeita eettisiä kysymyksiä. Hyvinvointivaliokunta järjesti vuoden alussa yhdessä neuvoston muiden valiokuntien kanssa seminaarin, jossa valottiin biotekniikan ja bioetiikan keskeisiä

alueita. Valiokunta seuraa myös EU:n pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvää työtä ja varsinkin sen terveyden ja hyvinvoinnin kumppanuushanketta. Kumppanuushankkeessa panostetaan erityisesti Venäjän kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Esteetön suunnittelu

Pohjoismaiden ministerineuvosto laati Pohjoismaisen vammaisasiain yhteistyöelimen raportin pohjalta ehdotuksen esteettömästä suunnittelusta. Ehdotuksen mukaan eri ministerineuvostojen tulee laatia strategia, jotta toimintarajoitteiset otettaisiin jatkossa huomioon kaikissa toiminta- ja työohjelmissa. Esteettömän suunnittelun periaatteita tulee arvioida kaikissa ministerineuvoston asiois-

sa, joissa sillä on merkitystä. Ehdotuksessa edellytetään myös tiedotusstrategian laatimista, jotta tiedotus ja viestintä olisivat toimintarajoitteisten saavutettavissa. Lisäksi vaaditaan kartoitusta pohjoismaisten laitosten ja yhteistyöelinten käytössä olevien rakennusten saavutettavuudesta.

Hyvinvointivaliokunta asettui tukemaan ministerineuvoston ehdotusta ja huomautti, että pohjoismaisen yhteistyön tulee toimia alan edelläkävijänä myönteisen kehityksen edistämiseksi. Valiokunta korosti myös, että tiedotuksen ja viestinnän tulee olla kaikkien yhteiskuntaryhmien saavutettavissa ja että esteetön suunnittelu ei koske vain rakennettua ympäristöä. Yhteiskunnan tulee olla esteetön kaikille ihmisille sukupuolesta, iästä tai toimintakyvystä riippumatta (suos. 22/2005).

KANSALAIS- JA KULUTTAJAVALIOKUNTA

Valiokunta käsittelee asioita, jotka liittyvät demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja kansalaisien oikeuksiin, tasa-arvoon, kuluttaja-asioihin, elintarvikkeisiin, rikollisuuteen (mukaan lukien kansainväliseen rikollisuuteen ja terrorismiin), lainsäädäntöyhteistyöhön, alkuperäiskansoihin, maahanmuuttoon ja kotouttamiseen sekä rasisminvastaiseen yhteistyöhön. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat kansanedustajat *Risto Kuisma* (sd), *Aulis Ranta-Muotio* (kesk) ja *Leena Raubala* (kd). *Pebr Löf* (r) valittiin valiokunnan puheenjohtajaksi lokakuun istunnossa.

Toimintavuoden painopistealueita olivat ihmiskauppa, kansainvälinen järjestäytynyt rikollisuus, terrorismi sekä tasa-arvo ja demokratia. Valiokunta käsittelee myös bioetiikkaa, alkuperäiskansojen tilannetta sekä maahanmuuttoa ja kotouttamista.

Seminaarit bioetiikasta ja EU:n kemikaalilainsäädännöstä

Valiokunta järjesti tammikuussa kaksi seminaaria. Ensimmäisen otsikkona oli ”Kohti pohjoismaista biopolitiikkaa?”, ja se oli tulosta bioetiikkaa ja biotekniikkaa käsitelleen työryhmän työstä. Seminaarin tavoitteena oli selvittää alan pohjoismaisen lainsäädännön yhtäläisyyksiä ja eroja. Käsiteltäviä aiheita olivat biopankit, terveyden ja hyvinvointipolitiikan mahdollisuudet ja haasteet sekä biotekniikka elinkeinona.

Toinen seminaari järjestettiin yhdessä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan sekä elinkeinovallion kanssa, ja siinä keskityttiin EU:n REACH-kemikaalilainsäädäntöön. REACHin tarkoituksena on koota yhteen EU:n kaikki noin 40 kemikaalilakia. Seminaarissa ilmeni, että REACHissa on useita puutteita, jotka liittyvät avoimuuteen, kattavuuteen ja kuluttajansuojasäännösten

vähäisyyteen. Aiheesta laadittiin jäsenehdotus, jossa painotettiin kemikaalien käytön ympäristö-, terveys- ja kuluttajanäkökulmia. Ehdotuksen käsittelee puheenjohtajisto, joka antoi siitä esityksen (nro 9/2005).

Vuoropuhelua oikeusministerien kanssa

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta perusti vuoden alussa työryhmän, joka sai tehtäväkseen käydä vuoropuhelua Pohjoismaiden ministerineuvoston lainsäädäntösektorin kanssa vuosien 2005–2008 yhteistyöohjelman laatimisesta. Suomea edusti työryhmässä Aulis Ranta-Muotio.

Ryhmä tapasi Tanskan oikeusministerin *Lene Espersenin* ja ehdotti ministerien kanssa käytävän vuoropuhelun kehittämistä puheenjohtajakausien ohjelmia laadittaessa. Taustalla oli se, että lainsäädäntösektori ei enää tuota vuosittaisia toimintasuunnitelmia, vaan työ perustuu jatkossa ensisijaisesti kulloiseenkin puheenjohtajuusohjelmaan.

Oikeusministeri piti työryhmän ajatusta hyvänä ja ehdotti sen kirjaamista yhteistyöohjelmaan. Tällöin vuoropuhelusta tulisi prosessin kiinteä osa.

Järjestäytynyt rikollisuus ja ihmiskauppa

Rikollisuus eri muodoissaan oli yksi valiokunnan keskeisistä painopistealueista vuoden aikana. Valiokunta keskittyi mm. korruptioon, järjestäytyneeseen rikollisuuteen, ihmiskauppaan ja terrorismiin seminaareissa, opintokäynneillä ja jäsenehdotusten avulla.

Valiokunta vieraili Strasbourgissa, missä se mm. tapasi Euroopan neuvoston ja Eu-

roopan tuomioistuimen edustajia. Vierailun päätavoitteena oli tutustua Euroopan neuvoston työhön, joka liittyy ihmiskauppaan, naisiin kohdistuvaan väkivaltaan, ihmisoikeuksiin sekä terrorismin vastustamiseen.

Valiokunta teki jäsenehdotuksen korruptiota käsittelevän konferenssin järjestämisestä Pietarissa. Jäsenehdotus oli tulosta Pärnussa järjestetystä korruptioaiheisesta kokouksesta, johon osallistui kansalais- ja kuluttajavaliokunnan lisäksi Baltian yleiskokouksen laki- ja turvallisuusvaliokunta sekä luoteisvenäläisiä parlamentaarikkoja. Pietarin konferenssia pidettiin molempia osapuolia kiinnostavana hankkeena, koska korruptio on suuri ongelma Luoteis-Venäjällä ja koska Pohjoismaiden ja Luoteis-Venäjän yhteistyö kehittyy jatkuvasti. Ehdotuksen pohjalta hyväksyttiin esitys (nro 13/2005).

Valiokunta teki niin ikään jäsenehdotuksen ihmiskaupan – ja erityisesti seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvan ihmiskaupan – vastaisten toimenpiteiden pohjoismaisesta koordinoinnista. Ehdotus käsiteltiin 57. istunnossa, ja se johti kahteen suositukseen (nro 25/2005 ja nro 26/2005). Pohjoismaiden ulkoministereitä kehoitetaan suosituksessa 26/2005 raportoimaan neuvoston 58. istunnossa vuonna 2006 pohjoismais-balttilaisessa ihmiskauppatyöryhmässä tehdystä työstä, joka on tarkoitus saattaa päätökseen elokuussa 2006.

Tasa-arvo

Tasa-arvo on yksi valiokunnan työn pääalueista. Toimintavuonna käsiteltiin ministerineuvoston ehdotus vuosien 2006–2010 tasa-arvoyhteistyön toimintaohjelmaksi. Valiokunnan mielestä ohjelman kaksi pääteemaa ”Sukupuoli ja valta” sekä ”Sukupuoli ja nuoret” olivat hyviä. Yhteistyöohjelmaa pidettiin muutenkin ajankohtaisena ja konkreettisena. Teemaan ”Sukupuoli ja valta” haluttiin kuitenkin lisätä osio ”Uudet miešroolit”. Valiokunnan mielestä ohjelmassa pitäisi lisäksi kuvata syvällisemmin miesten asenteita ja patriarkaalisia rakenteita.

Valiokunnan raportoiija osallistui loka-kuussa Pietarissa järjestettyyn ”Women and Democracy” -konferenssiin. Hän kertoi kon-

ferenssin olleen hyvää ja kiinnostavaa. Osallistujia oli ollut noin 700 yhteensä 14 maasta. Konferenssin yhteydessä järjestetyssä ihmiskauppaseminaarissa oli ilmennyt, että näiden asioiden parissa työskentelee Pietarissa vain yksi poliisi ja että aiheeseen liittyvästä osaamisesta on puutetta. Kansainvälinen yhteistyö on siten välttämätöntä ihmiskaupan kitkemiseksi. Vastaavia konferensseja toivottiin järjestettävän myös tulevaisuudessa, sillä kokemustenvaihtoa ja yhteisiä keskusteluja pidettiin erittäin tärkeinä ja hedelmällisinä.

Alkuperäiskansojen elämäntilanne

Norjalainen *Bendiks H. Arnesen* esitteli vuoden aikana alkuperäiskansojen elämäntilannetta käsittelevän raporttinsa, joka oli seurausta suosituksesta 19/2004 ”Yhteistyö Barentsin alueen alkuperäiskansojen kanssa”. Raportoiija kertoi matkastaan Murmansiin Kuolan niemimaalle ja totesi, että Luoteis-Venäjän alkuperäiskansojen kanssa tehtävää yhteistyötä on kehitettävä varsinkin terveysalalla. Niinpä valiokunta laati ehdotuksen Barentsin alueen alkuperäiskansojen terveydentilasta ja elinkeinojen kehityksestä. Ehdotus johti suositukseen 19/2005, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan järjestämään vuonna 2006 yhdessä Arktisen neuvoston kanssa konferenssi osana YK:n alkuperäiskansojen vuosikymmentä 2005–2015. Konferenssi tulee suunnata viranomaisille ja järjestöille, jotka osallistuvat Barentsin alueen alkuperäiskansojen parissa tehtävään työhön, ja siinä tulee keskustella alkuperäiskansojen vuosikymmenelle asetetuista yhteisistä tavoitteista sekä suunnitelmasta niiden toteuttamiseksi.

Kuluttaja-asiat

Valiokunta keskusteli toimintavuonna Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotuksesta, joka koski ministerineuvostojen määrän vähentämistä 18:sta 11:een. Erityisesti pohdittiin ministerien päätöstä lakkauttaa kuluttaja-asioiden ministerineuvosto ja virkamieskomitea. Valiokunta pelkäsi kuluttaja-asioiden kärsivän lakkauttamisesta.

Valiokunta tapasi Tanskan kuluttajaministerin *Lars Barfoedin* ja kyseli tältä ministerineuvoston uudistusehdotuksesta. Ministeri vakuutti, että kuluttaja-asiat eivät jäisi paitsioon, ja korosti tarvetta koordinoida pohjoismaista kuluttajapolitiikkaa suhteessa EU:hun. Ministerineuvostojen vähentäminen tehostaisi ministerin mielestä myös kuluttajasektorin työtä.

Pohjoismaiden kuluttajaministerit ilmoittivat syyskuussa tapaavansa myös jatkossa pohtiakseen ajankohtaisia kuluttajapolitiittisia asioita. Ministerit päättivät, että ”yhteis-

työ jatkuu virkamiesryhmässä tavoilla, joilla varmistetaan kuluttajayhteistyön sisällöllinen edistyminen ja jotka mahdollistavat myös pohjoismaisten kuluttajajärjestöjen osallistumisen. Siten voidaan luoda tiivis ja toimiva verkosto, jossa on mukana kuluttaja-alan viranomaisia ja järjestöjä.”

Lokakuussa valiokunta keskusteli jälleen Pohjoismaiden ministerineuvoston suunnitelmista ja painotti, että kuluttajasektorin käytössä on oltava yhteistyön jatkumisen edellyttämät määrärahat sekä ministerineuvoston sihteeristön asiantuntijoiden apu.

YMPÄRISTÖ- JA LUONNONVARAVALIOKUNTA

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta vastaa asioista, jotka liittyvät ympäristöön, maa- ja metsätalouteen, kalastukseen, kestävään kehitykseen ja energiaan. Valiokunnan varapuheenjohtajana oli kansanedustaja *Hanna-Leena Hemming* (kok). Muut suomalaisjäsenet olivat *Satu Taiveaho* (sd), *Simo Rundgren* (kesk), *Barbro Sundback* (ÅDS) ja *Lasse Wiklöf* (ÅSD).

Uusia ministerineuvoston ehdotuksia

Valiokunta keskittyi työssään ministerineuvoston ehdotuksiin, jotka koskivat tarkistettua kestävän kehityksen strategiaa, pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaa sekä pohjoismaista maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikeyhteistyön toimintaohjelmaa. Ehdotukset on tehty vuosiksi 2005–2008. Puheenjohtajisto hyväksyi valiokunnan mietintöjen pohjalta esitykset 1/2005, 3/2005 ja 7/2005.

Lokakuussa järjestetyssä Reykjavikin istunnossa hyväksyttiin lisäksi ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen energiayhteistyön toimintasuunnitelmaksi 2006–2009 (suos. nro 29/2005).

Itämeren ympäristö ja Baltia-yhteistyö

Valiokunta painotti työssään myös Itämeren ympäristöasioita sekä Baltian yleiskokouksen ympäristövaliokunnan kanssa tehtävää yhteistyötä.

Valiokunnan edustajat osallistuivat maaliskuussa Pietarissa järjestettyyn kuudenteen kansainväliseen Itämeren ympäristökokoukseen. Huhtikuun lopussa valiokunta tapasi Baltian yleiskokouksen ympäristövaliokunnan järjestöjen yhteiskokouksessa Viron Pärnussa. Valiokunnat keskustelivat yhteistyöstä, joka liittyi Itämeren määrittelemiseen erityisen herkäksi merialueeksi (Particularly Sensitive Sea Area, PSSA).

Syyskuussa valiokunnan varapuheenjohtaja Hanna-Leena Hemming tapasi Riiasa Baltian yleiskokouksen ympäristövaliokunnan edustajia. Kokouksessa pohdittiin valiokuntien välisen yhteistyön jatkamista. Tärkeimpänä pidettiin Itämeren ympäristöön ja PSSA-luokitteluun liittyvää tiivistä yhteistyötä.

Kemikaalit, rannikkokalastus ja ilmasto

Valiokunta järjesti tammikuun valiokuntakokousten yhteydessä seminaarit EU:n REACH-kemikaalilainsäädännöstä ja biopolitiikasta sekä toukokuussa rannikkokalastusta käsitelleen konferenssin Tanskan Grenåssa yhdessä Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa. Suomesta seminaarin osallistui Simo Rundgren.

Norjan Bodössä järjestetyssä valiokunnan kesäkokouksessa keskityttiin erityisesti ilmastoon ja Arktiksen ympäristöön. Elokuussa valiokunta tutustui Ruotsin Kalmarissa mm. ydinjätteen varastointiin.

Elinkeinovaliokunta vastaa asioista, jotka koskevat talouden ja tuotannon edellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, kauppaa, vapaata liikkuvuutta, alueita ja rakennetukia, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria, liikennettä, viestintää, tietotekniikkaa sekä rajaesteiden poistamista. Valiokunnan suomalaisjäsenet olivat *Miapetra Kumpula* (sd), *Lauri Oinonen* (kesk), *Jan Vapaavuori* (kok) ja *Harry Wallin* (sd).

Ulkoistaminen ja kotiuttaminen

Elinkeinovaliokunta keskittyi vuoden aikana varsinkin ulkoistamiseen, pohjoismais-balttilaiseen työmarkkinayhteistyöhön sekä EU:n ohjelmistopatenttidirektiiviin. Valiokunta järjesti neuvoston Helsingin-teemakokouksen yhteydessä vuonna 2004 seminaarin Itämeren alueen teollisesta kehityksestä, ja sen seurantaan käytettiin toimintavuonna paljon aikaa. Kööpenhaminassa järjestettiin valiokunnan aloitteesta 10.–11. toukokuuta seminaari ”Global outsourcing – Nordic insourcing” yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaisen innovaatiokeskuksen kanssa. Seminaarissa keskityttiin siihen, miten yritysten sijoittautumista Pohjoismaihin voitaisiin lisätä kasvun ja työpaikkojen luomiseksi. Valiokunta aikoo jatkaa aiheen käsittelyä tavatessaan kansallisten elinkeino- ja talousvaliokuntien edustajia neuvoston Tukholman-kokousten yhteydessä 25.–26. huhtikuuta 2006.

Kilpailukyky ja rajaesteet

Reykjavikissa pidetyssä Pohjoismaiden neuvoston 57. istunnossa julkistettiin keskuste-

lukirja ”Norden som global vinderregion” (Pohjoismaat globaalina voittaja-alueena). Kirjassa on 27:n elinkeinoelämää, tiedemaailmaa, viranomaisia ja kulttuurielämää edustavan mielipidevaikuttajan näkemyksiä pohjoismaisista arvoista, jotka ovat vahvuuksia kansainvälisessä kilpailussa. Elinkeinovaliokunta piti julkaisua hyvin kiinnostavana ja asetti seurantatyöryhmän, joka laati nopeasti lukuisia toimenpide-ehdotuksia Pohjoismaiden potentiaalın hyödyntämiseksi. Aiheeseen liittyvä työ jatkuu vuonna 2006.

Valiokunta otti hyvin kiinnostuneena vastaan *Poul Schlüterin* selonteon ”Pohjoismaat – yksi työpaikka, yhdet kotimarkkinat” ja tiedot elinkeinoelämän rajaesteiden poistamiseksi tehdyn työn tuloksista. Valiokunta päätti seurata työn kehittymistä joka kokouksessa siltä varalta, että alalla ilmenisi tarvetta uusille toimenpiteille.

Työmarkkinat

Valiokunta tapasi Baltian yleiskokouksen vastaavan valiokunnan järjestöjen yhteiskokouksessa Pärnussa. Valiokuntien kokouksen aiheena olivat pohjoismais-balttilaiset työmarkkinasuhteet. Aiheesta järjestetään Baltian yleiskokouksen aloitteesta yhteinen kokous myös 8.–9. kesäkuuta 2006. Kokoukseen kutsutaan mukaan hyvinvointivaliokunta sekä asianosaisia kansallisia valiokuntia.

Elinkeinovaliokunta käsitteli vasemmistososialistisen vihreän ryhmän tekemän jäsenehdotuksen, joka koskee koordinoitua pohjoismaista työmarkkinatiedotusta Baltian maissa ja Puolassa. Ehdotuksen käsittely saatetaan loppuun vuoden 2006 aikana.

Ohjelmistopatentti

Valiokunnan asettama työryhmä selvitti EU:n ehdotusta eurooppalaiseksi ohjelmistopatenttidirektiiviksi, ja työ johti Pohjoismaiden hallituksille suunnattuun esitykseen (nro 10/2005). Esityksessä perätään selkeitä vaatimuksia, jotka koskevat lisäystä tekniiseen tasoon sekä patentoitavuuden edellytyksenä olevaa keksinnöllisyyttä ja uutuusarvoa. Lisäksi halutaan varmistaa, etteivät ohjelmistopatentit rajoita infrastruktuuria ja yhteentoimivuutta ja ettei patenttia voida myöntää tuotteelle tai keksinnölle, joka on pelkästään liiketoimintamenetelmä tai tunnetun menetelmän tai fyysisen prosessin käänös. Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan lisäksi esityksessä 11/2005, että se arvioisi mahdollisimman pian yhteistyössä kansallisten patenttijärjestöjen ja tietotekniikan alan johtavien toimijoiden kanssa, mitä erityisiä patentteihin liittyviä tarpeita Pohjoismaiden ohjelmistoteollisuudella on. Ministerineuvostoa kehoitetaan niin ikään käynnistämään arviointi ohjelmistopatentin suoja-ajan pituudesta.

Muut asiat

Elinkeinovaliokunta käsitteli toimintavuonna Tornionlaakson neuvoston lähettämän

kirjelmän, joka koski alueen rautatieyhteyksien laajentamista. Valiokunta ei ottanut kantaa itse asiaan, vaan lähetti Pohjoismaiden infrastruktuuriministereille kirjeen. Siinä valiokunta kehotti ministereitä huolehtimaan siitä, että maiden viranomaiset ja muut päättävät elimet käyvät yhteisiä keskusteluja, ennen kuin raja-alueiden infrastruktuurin laajentamisesta ja korjaamisesta päätetään.

Elinkeinovaliokunta järjesti tammikuussa yhdessä ympäristö- ja luonnonvaravalokunnan sekä kansalais- ja kuluttajavalokunnan kanssa seminaarin EU:n REACH-kemikaalilainsäädännöstä. Seminaarin pohjalta valiokunta asettui tukemaan esitystä 9/2005, jossa Pohjoismaita kehoitetaan edistämään REACHin hyväksymistä ja sitä kautta ympäristön, terveyden ja kuluttajatiedon parantamista kemikaaleja käytettäessä.

Valiokunta käsitteli toimintavuonna myös ministerineuvoston ehdotuksen pohjoismaiseksi elinkeinopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2006–2010 (suos. nro 27/2006) ja ehdotuksen puurakentamista koskevien määräysten yhdenmukaistamisesta. Ehdotus päätettiin poistaa, sillä Pohjoismaiden ministerineuvosto oli jo käynnistänyt alaan liittyviä hankkeita. Valiokunta asetti myös ohjausryhmän pohtimaan Pohjoismaiden rakennusmääräysten yhdenmukaistamista.

11

TARKASTUSKOMITEA

Tarkastuskomitea vastaa Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetista rahoitettavan toiminnan – mukaan lukien pohjoismaisten laitosten – parlamentaarista valvonnasta. Lisäksi komitea valvoo niitä pohjoismaisen yhteistyön aloja, joista yleiskokous päättää, sekä pohjoismaisiin yhteistyösopimuksiin, neuvoston työjärjestykseen ja sisäisiin määräyksiin liittyviä asioita. Komitean suomalaisjäsen oli kansanedustaja *Aulis Ranta-Muotio* (kesk).

Komitean vuoden 2005 tarkastustoimeksianto liittyi naapurikielten ymmärtämiseen

ja pohjoismaiseen kieliyhteistyöhön. Komitea päätti teettää peruskoulujen kansallisista opetussuunnitelmista selvityksen, jossa tarkasteltaisiin pohjoismaisten kielten asemaa viiden viime vuoden aikana sekä pohjoismaisten kielten ymmärtämisen edistämistä opettajankoulutuksessa. Selvitystyön sai tehtäväkseen tanskalainen rehtori *Per Støvring*, joka luovutti loppukesästä raporttinsa ”Selvitys naapurikielten osaamisesta Pohjoismaissa ja kansallinen seuranta”. Komitea käsitteli raporttia pariin otteeseen, mutta työ jatkuu vuonna 2006.

12

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvostolla on neljä palkintoa: kirjallisuuspalkinto, musiikkipalkinto, luonto- ja ympäristöpalkinto sekä elokuva-palkinto. Palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina, eli 350 000 Tanskan kruunua (noin 47 000 euroa) kukin.

Kirjallisuuspalkinto Islantiin

Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset vuonna 1961, ja se jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1962. Sen jälkeen kirjallisuuspalkinto on myönnetty vuosittain kaunokirjalliselle teokselle, joka on kirjoitettu jollakin Pohjoismaiden kielistä. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kieliin ja kirjallisuuteen sekä vahvistaa Pohjoismaiden kulttuurista yhteenkuuluvuutta. Myös Grönlannin, Färsaarten ja saamelaisalueen kirjailijayhdistykset voivat asettaa ehdolle kirjoja.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen lautakunta. Lautakunnan suomalaisjäsenet olivat fil. toht. *Anna Hollsten* ja toimittaja *Elisabeth Nordgren* sekä varajäsenet kirjallisuuskriitikko *Timo Hämäläinen* ja toimittaja *Bror Rönnholm*.

Palkinto luovutettiin neuvoston Reykjavikin-istunnon yhteydessä pidetyssä tilaisuudessa islantilaiskirjailija *Sjónille* (*Sigurjón Birgir Sigurðsson*) romaanista ”Skugga-Baldur” (Bjartur, 2003). Romaani ilmestyi vuonna 2005 myös suomeksi *Tuomas Kaukon* käännöksenä ja LIKE:n kustantamana. Palkintolautakunta totesi perusteluissaan, että ”Skugga-Baldur” tasapainottelee taitavasti runon ja proosan rajalla. Romaani yhdistää motiiveja islantilaisesta kansanperinteestä, romanttisesta kerronnasta ja kiehtovasta tarinasta, jossa nykyajan eettiset kysymykset korostuvat.

Suomesta oli asetettu ehdolle *Monika Fagerbolmin* romaani ”Den amerikanska flickan” (Söderströms, 2004), joka ilmestyi suomeksi samana vuonna nimellä ”Amerikkalainen tyttö” *Liisa Ryömän* suomentamana ja Teoksen kustantamana. Lisäksi ehdolle oli asetettu *Rakel Liehun* romaani ”Helene” (WSOY, 2003).

Musiikkipalkinto Norjaan

Luovalle ja esittävälle säveltaiteelle myönnettävä neuvoston musiikkipalkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1965. Aluksi palkinto jaettiin joka toinen vuosi, mutta vuodesta 1990 lähtien se on jaettu vuorovuosin luovalle säveltaiteelle, eli jonkin pohjoismaisen nykysäveltäjän teokselle, ja vuorovuosin esittävälle säveltaiteelle. Tänä vuonna oli vuorossa esittävä säveltaide.

Pohjoismainen musiikkikomitea NOMUS asettaa joka vuosi pohjoismaisen palkintolautakunnan, jonka jäsenet valitaan palkinnon saantivuorossa olevilta musiikin aloilta. Vuoden 2005 palkintolautakunnan suomalaisjäsenet olivat *Gustav Djupsjöbacka* ja *Marcus Boman*.

Palkinto luovutettiin neuvoston Reykjavikin-istunnon yhteydessä norjalaisyhtye Cikadalle. Tänä vuonna palkintoa tavoitteli 11 pohjoismaista kamariyhtyettä, ja palkintolautakunta perusteli valintaansa seuraavasti: ”Cikada on määrätietoisella, monivuotisella työllään noussut pohjoismaisen nykymusiikin merkittäväksi suurlähtetilääksi. Palkintolautakunta on pannut painoa ryhmän ainutlaatuiselle ilmaisukyvyille, vireälle esitystyylille ja innovatiiviselle asenteelle tyyllilajien moninaisuutta kohtaan. Cikadan tinkimätön laatutietoisuus musiikkituotantonsa kaikissa vaiheissa on kehittänyt yh-

tyeelle kyvyn korostaa nykymusiikin ja pohjoismaisen identiteetin vahvaa yhteyttä.”

Suomesta oli asetettu ehdolle Zagros sekä Kamariorkesteri Avanti!

Luonto- ja ympäristöpalkinto Norjaan

Neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto perustettiin vuonna 1994 kahden kulttuuripalkinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan palkinto voidaan antaa henkilölle, jonka panos pohjoismaisen luonnon ja ympäristön hyväksi on merkittävä, tai ryhmälle, järjestölle, tiedotusvälineelle, yritykselle tai laitokselle, joka on ottanut esimerkillisesti luonnon ja ympäristön huomioon omassa toiminnassaan.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen lautakunta. Lautakunnan suomalaisjäsenet olivat vuonna 2005 Suomen ympäristökeskuksen ylijohtaja *Lea Kauppi* ja lehtori *Erlend Eklund* Svenska social- och kommunalhögskolanista. Varajäseninä olivat ympäristöneuvos *Sauli Roubinen* ympäristöministeriöstä sekä päätoimittaja *Jorma Laurila* Suomen Luonto -lehdestä.

Pohjoismainen palkintolautakunta päätti myöntää palkinnon norjalaiselle biologille ja tutkijalle *Ann-Cecile Norderhaugille*. Norderhaug palkittiin Pohjoismaiden kulttuurimaisemien hyväksi tekemästään työstä – etenkin niihin liittyvien biologisten arvojen tunnetuksi tekemisestä, uuden tutkimustiedon tuottamisesta, laitoksien perustamisesta sekä menetelmien ja välineiden luomisesta biologisten arvojen vaalimiseksi.

Suomesta palkintoa tavoittelivat Fiskars Oyj Abp sekä Maa- ja kotitalousnaisten maiseman- ja luonnonhoidon neuvonta.

Elokuvapalkinto Tanskaan

Neuvosto hyväksyi vuoden 2004 istunnossaan suosituksen pohjoismaisesta elokuva-palkinnosta, joka jaettaisiin vuosittain vuodesta 2005 lähtien. Sääntöjen mukaan palkittavan elokuvan tulee liittyä pohjoismaiseen kulttuuripiiriin ja olla taiteellisesti omaperäinen. Palkintosumma jaetaan tasan käsikirjoittajan, ohjaajan ja tuottajan kesken.

Palkintolautakunnan suomalaisjäsenet olivat toimittaja *Kati Sinisalo* Helsingin Sanomista ja toimittaja *Antti Selkokari*. Varajäsenenä oli toimittaja *Markus Määttänen*.

Vuoden 2005 elokuvapalkinnon sai *Per Flyn* ohjaama tanskalaiselokuva ”Drabet” (Tappo), jonka ovat tuottaneet *Ib Tardini* ja Zentropa Entertainments ja käsikirjoittaneet *Kim Leona*, *Dorte Høgh*, *Mogens Rukov* ja *Per Fly*. ”Drabet” päättää *Per Flyn* trilogian, joka kuvaa Tanskan luokkayhteiskuntaa.

Palkintolautakunnan mukaan ”Drabet” on suuri pohjoismainen elokuva, joka puhuu sydämestään ajattomista kysymyksistä mutta tekee sen meidän aikamme kielellä ja omilla ehdoillaan.

Suomesta oli asetettu ehdolle *Aku Louhimiehen* elokuva ”Paha maa” ja *Pirjo Honkasalon* dokumentti ”Melancholian 3 huonetta”.

13

TIEDOTUS

Yleistä

Neuvoston yleistä tiedotusstrategiaa koordinoi Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteinen tiedotusosasto, joka sijaitsee Kööpenhaminassa. Tiedotusosastoon kuuluu useiden tiedottajien lisäksi kääntäjiä ja tulkkeja sekä julkaisuyksikkö.

Suomen valtuuskunnalla oli myös omaa tiedotustoimintaa. Valtuuskunnan sihteeristö lähetti lukuisia lehdistötiedotteita ja järjesti ennen istuntoa lehdistötilaisuuden. Lisäksi sihteeristön henkilökunta esitelmöi pohjoismaisesta yhteistyöstä paitsi omille vierailleen myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa.

Puheenjohtajiston tiedotusryhmä

Puheenjohtajiston asettama ja kansanedustaja *Martin Saarikankaan* (kok) johtama tiedotusryhmä keskusteli perusteellisesti neuvoston laajasta tiedotustarjonnasta ja -strategiasta. Ryhmä sai myös ottaa kantaa ehdotukseen, joka koski yhteisen tiedotusosaston jakamista kahteen yksikköön. Toisen oli tarkoitus palvella vain ministerineuvostoa ja toisen, jossa olisi yksi tiedottaja ja sihteeri, vain neuvostoa. Tiedotusryhmä vastusti tiedotusosaston jakamista ja kehotti asiasta päättävää puheenjohtajistoa hylkäämään ehdotuksen, koska se riskeerai neuvoston tiedotustoiminnan tulevaisuuden. Niinpä tiedotusosaston jakamisesta luovuttiin.

Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kussakin Pohjoismaassa. Apurahaohjelman tarkoituksena on an-

taa toimittajille mahdollisuus raportoida Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahsummasta oli 90 000 Tanskan kruunua, eli noin 12 000 euroa.

Apurahan saajista päättivät puheenjohtajiston suomalaisjäsenet *Outi Ojala* (vas), *Martin Saarikangas* ja *Pebr Löf* (r). Suomesta tuli kaikkiaan 43 hakemusta, ja apuraha myönnettiin kymmenelle hakijalle.

Iltalehden poliittisen toimituksen esimies *Timo Hakkarainen* Helsingistä sai 7 443 Tanskan kruunua (1 000 euroa) tutustuakseen Tanskan työvoimapolitiittiseen järjestelmään ja vanhustenhoitoon; vapaa toimittaja *Taina Hietavuo* Helsingistä sai 8 931 Tanskan kruunua (1 200 euroa) perehtyäkseen Tanskan kansanopistoihin; Voionmaan opistossa työskentelevä toimittaja *Seppo Kangasniemi* Tampereelta sai 5 210 Tanskan kruunua (700 euroa) tutkiakseen Tornionlaaksossa ja Pohjois-Norjassa puhuttavan seitsemän kielen (suomen, ruotsin, norjan, meänkielen, kahden saamelaiskielen ja kveeninkielen) nykytilannetta; STT:n toimittaja *Pasi Nokelainen* Helsingistä sai 8 931 Tanskan kruunua (1 200 euroa) syventyäkseen Tanskan ja Etelä-Ruotsin politiikkaan, kulttuuriin ja yhteiskunnalliseen keskusteluun; Verkkouutisten toimittaja *Pete Pakarinen* Kerimäeltä sai 9 675 Tanskan kruunua (1 300 euroa) selvittääkseen islantilaisten käsityksiä EU:sta ja Etasta sekä EU:n laajentumisen vaikutuksista heihin; Pohjolan Sanomien uutistoimittaja *Sari Pelttari-Heikka* Kivirannalta sai 9 675 Tanskan kruunua (1 300 euroa) perehtyäkseen Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan rajakunnissa asuvien suomenkielisten kotikielen asemaan; Ilta-Sanomien ulkoasupäällikkö *Hannu Pulkkinen* Porvoosta sai 11 164 Tanskan kruunua (1 500 euroa) osallistuakseen Trondheimissa järjestettävään pohjois-

maiseen seminaariin; Talentum Oy:n toimittaja *Helena Raunio* Helsingistä sai 9 675 Tanskan kruunua (1 300 euroa) mm. perehtyäkseen pohjoiseen ulottuvuuteen, Itämeri-yhteistyöhön ja Pohjoismaiden laivanrakennusteollisuuden tulevaisuuteen sekä Pohjoismaiden energiamarkkinoihin, -ratkaisuihin ja -yhteistyöhön; Forum för ekonomi och teknik -lehden toimittaja *Johan*

Svenlin Helsingistä sai 7 443 Tanskan kruunua (1 000 euroa) kirjoittaakseen Pohjoismaiden läsnäolosta Baltian maiden elinkeinoelämässä ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa työskentelevä toimittaja *Tarja Tapio* Torniossa, sai 11 164 Tanskan kruunua (1 500 euroa) tutkiakseen Tornionlaakson perinteitä ja nykyaikaa meänkieltä puhuvissa ruotsalaiskyylissä sekä arkistoissa.

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto on yli 50 vuotta vanha Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys.

Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuoden 1996 alussa ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuoden 2002 alussa. Työjärjestykseen tehdyt muutokset liittyivät vuoden 2001 istunnossa hyväksytyihin neuvoston ja sen työn uudelleenjärjestelyihin, joiden myötä muun muassa neuvoston valiokuntarakenne uudistui.

Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiesityksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektoriakohtaisia suunnitelmia politiikan eri osa-alueille.

Sekä neuvoston että ministerineuvoston puheenjohtajuus vaihtuu säännöllisesti Pohjoismaiden välillä. Kierrossa noudatetaan kaavaa, jonka mukaan ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Islanti oli vuonna 2005 neuvoston ja Tanska ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

14.1 Yleiskokous

Neuvoston yleiskokouksen muodostavat 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon keran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus neuvostossa on vain valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla. Istunnot järjestetään vuorotellen kussakin Pohjoismaiden pääkaupungissa.

Yleiskokous on neuvoston korkein päätävä elin. Sen tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys, valita neuvoston presidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet ja päättää seuraavan istunnon aika ja paikka.

14.2 Puheenjohtajisto

Neuvoston puheenjohtajiston muodostavat presidentti ja kaksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolueyhymän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa. Puheenjohtajiston puheenjohtaja, eli neuvoston presidentti, valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2005 istunto pidettiin Reykjavikissa ja puheenjohtajuus oli Islannilla. Vuoden 2006 alussa puheenjohtajuus siirtyi Tanskalle.

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päätävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja

sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksentekovaltuudet.

Puheenjohtajisto valmistelee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti sekä ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat ja neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa. Sen tulee varmistaa, että neuvoston toiminta nivoutuu yhteen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan kanssa.

Puheenjohtajisto hoitaa neuvoston juoksevat asiat istunnoissa ja niiden välillä. Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsen ehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien käsitelyyn. Se voi toimia yleiskokouksen puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsitely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

14.3 Valiokunnat

Neuvostossa on viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavaliokunta, ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta ja elinkeinovaliokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnissa on viisitoista jäsentä, paitsi hyvinvointivaliokunnassa neljätoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleiskokouksen tai puheenjohtajiston päätettäväksi. Ne käsittelevät jäsenehdotuksia, ministerineuvoston ehdotuksia, pohjoismaisten laitosten kertomuksia, ministerineuvoston ilmoituksia hyväksytyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja muita asioita. Myös ministerineuvoston selonteko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiesitys käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka liittyvät pohjoismaiseen ja kansainväliseen taiteeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuriin Pohjolaan, elokuvaan ja tiedotusvälineisiin, kieliin, urheiluun, Norden-yhdistyk-

siin ja vapaaehtoissektoriin, lasten- ja nuor-tenkulttuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilaitoksiin, pohjoismaisiin koulutusmarkkinoihin, kansansivistykseen ja aikuis- koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijainvaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

Valiokunta käsittelee hyvinvoinnin järjestelmiä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, terveys- ja vammaisasioita, rakentamista ja asu- mista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia kysymyksiä sekä huumeiden ym. päihteiden väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavaliokunta

Valiokunta valmistelee kansalaisten ja kuluttajien oikeuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluonteisia, muun muassa demokra- tiaan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita. Sen vastuulle kuuluvat seuraavat politiikan alueet: demokratia, ihmisoi- keudet, kansalaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikol- lisuuden torjunta, myös kansainvälisen ri- kollisuuden ja terrorismin torjunta, oikeus- poliittiset asiat, siirtolais- ja pakolaispolitiikka sekä rasismien vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvarainvaliokunta

Valiokunnalle kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalataloutta, kestävästä kehitystä ja energiaa koskevat kysymykset. Valiokun- nalla on yleisvastuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvikeosuudesta.

Elinkeinovaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka kos- kevat talouden ja tuotannon perusedellytyk- siä, elinkeinoelämää/teollisuutta, sisämark- kinoita, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetu- kea, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympä-

ristöä, infrastruktuuria/liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

14.4 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata siitä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta, josta yleiskokous päättää. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

14.5 Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee kaikki ne vaalit, jotka yleiskokous toimittaa, sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

14.6 Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färsearilta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

14.7 Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolue-ryhmissä ennen neuvoston elinten päätök-

siä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraatit, konservatiivit ja vasemmistososialistinen vihreä ryhmä.

14.8 Sihteeristö

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö. Myös puolue-ryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolue-ryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

14.9 Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2005 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Tanskalle, ja vuonna 2006 se siirtyi Norjalle.

14.10 Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsitte-lystä.

14.11 Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea

(PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2005

Puheenjohtajiston maaliskuussa–kesäkuussa 2005 hyväksymät esitykset

Esitys 1/2005¹ Kestävän kehityksen tarkistettu strategia vuosiksi 2005–2008 (B 225/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se käynnistäisi työn konkretisoidakseen yhteispohjoismaista visiota ja mallia fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumiselle tavoitteena kestävälle energiahuol-
 lolle sekä visiota tukevalle liikenne- ja infrastruktuurille perustuva kehitys

että se laatisi pohjoismaisen strategian ilmastonmuutosten oletettujen pitkäai-
 kaisseurausten torjumiseksi

että se kehittäisi ja ottaisi käyttöön toteutettavissa oleviin indikaattoreihin
 pohjautuvan kehityksen valvonnan, mukaan lukien sosiaalisen, taloudellisen ja
 ekologisen kestävyuden indikaattorit

että se panisi täytäntöön ministerineuvoston ehdotuksen B 225/miljö, *Kestävä
 kehitys – Pohjolan uusi suunta. Tarkistettu strategia tavoitteineen ja toimenpi-
 teineen vuosiksi 2005–2008*, ottaen huomioon ehdotusta koskevassa Pohjoismai-
 den neuvoston mietinnössä esitetyt näkemykset

***Esitys 2/2005² Kestävän kehityksen edistäminen kansainvälisillä
 foorumeilla (B 225/miljö)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne selostaisivat, mitä konkreettisia aloitteita maat ovat vuosina 2004–2005
 yhdessä ja erikseen toteuttaneet ja suunnitelleet edistääkseen kestävä kehityksen
 hyväksi tehtävää työtä EU:ssa ja YK:ssa ja varmistaakseen, että kestävä kehitys on
 edelleenkin tärkeällä sijalla kansainvälisten foorumeiden päiväjärjestyksessä

***Esitys 3/2005³ Pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelma
 2005–2008 (B 223/miljö)***

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vahvistaisi ympäristöalan panostuksia Itämeren haavoittuvan ympäristön
 suojelemiseksi pyrkien etenkin typen, fosforin ja orgaanisten aineiden päästöjen
 rajoittamiseen

että se toimisi sekä pohjoismaisilla että kansainvälisillä foorumeilla Itämeren
 terveiden kalakantojen säilyttämisen puolesta pyrkien etenkin varmistamaan Itäme-
 ren luonnonvaraisten lohikantojen kasvamisen tasolle, joka mahdollistaa niiden
 kestävä hyödyntämisen

¹ Puheenjohtajiston päätös 27. tammikuuta 2005 Kööpenhaminassa

² Puheenjohtajiston päätös 27. tammikuuta 2005 Kööpenhaminassa

³ Puheenjohtajiston päätös 27. tammikuuta 2005 Kööpenhaminassa

että se ACIA-raportin ja muun ajankohtaisen aineiston seurannassa osallistuisi Arktista koskevan ilmastonmuutosstrategian laatimiseen

että se toteuttaisi ministerineuvoston ehdotuksen B 223/miljö *Pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelma 2005–2008* ottaen huomioon näkemykset, jotka on esitetty ehdotusta koskevassa Pohjoismaiden neuvoston mietinnössä

Esitys 4/2005⁴ *Ympäristöasioiden edistäminen kansainvälisillä foorumeilla (B 223/miljö)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne selostaisivat, mitä konkreettisia aloitteita maat ovat vuosina 2004–2005 yhdessä ja erikseen toteuttaneet ja suunnitelleet EU:n ja UNEPin ympäristötyön lujittamiseksi

Esitys 5/2005⁵ *Tasa-arvo pohjoismaisessa yhteistyössä (B 232/medborgar)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaisi ministerineuvoston ehdotuksen B 232/medborgar *Tasa-arvon valtavirtaistaminen pohjoismaisessa yhteistyössä* ottaen huomioon kansalais- ja kuluttajavaliokunnan huomautuksen siitä, että tasa-arvon sisällyttämisestä pohjoismaiseen yhteistyöhön tulisi raportoida vuosittain.

Esitys 6/2005⁶ *Pohjoismaiden väliset tiedotussopimukset rajaeste-työssä (A 1367/presidiet)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että kaikki Pohjoismaiden ministerineuvoston alaiset ministerineuvostot tekevät valtiovarainministereiden tavoin tiedonvaihtoa koskevan sopimuksen, jonka tarkoituksena on estää rajaesteiden syntyminen Pohjoismaiden välille.

Esitys 7/2005⁷ *Pohjoismaisen maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvike-yhteistyön toimintaohjelma vuosiksi 2005–2008 (B 224/miljö)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) että ohjelmakaudella priorisoidaan erityisesti luonnonmukaisen maatalouden edistämistä. Pohjoismaisen yhteistyön tulee tällöin käsittää neuvonta, tutkimus ja kehitys koko arvoketjun matkalta, mikä saattaa lisätä luonnonmukaisten tuotteiden kysyntää.

2) että poliittisella samoin kuin virkamiestasollakin vaihdetaan kokemuksia ja keskustellaan luonnonmukaisen maatalouden edistämisestä julkisin poliittis-taloudellisin keinoin. Esimerkkeinä voidaan mainita luomutuotteiden arvonlisäveron alentaminen ja luomutuotteiden käytön lisääminen julkislaitoksissa.

⁴ Puheenjohtajiston päätös 27. tammikuuta 2005 Kööpenhaminassa

⁵ Puheenjohtajiston päätös 8. maaliskuuta 2005 Reykjavikissa

⁶ Puheenjohtajiston päätös 8. maaliskuuta 2005 Reykjavikissa

⁷ Puheenjohtajiston päätös 28. huhtikuuta 2005 Pärnussa

3) *että* metsätalouslyhteistyössä keskitytään vastaisuudessa lieventämään seura-uksia, joita myrskyillä ja muilla odotettavissa olevilla ilmastonmuutoksilla on lyhyellä ja pitkällä aikavälillä monivaikutteiseen metsätalouteen.

4) *että* Luoteis-Venäjän kanssa tehtävään yhteistyöhön pyritään aktiivisesti sisällyttämään maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikeprojekteja.

5) *että* se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B 224/miljö ”Pohjoismaisen maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikeyhteistyön toimintaohjelma vuosiksi 2005–2008 – Pohjoismaista lisäarvoa ja elämänlaatua” ottaen huomioon näkemykset, jotka on esitetty ehdotusta koskevassa Pohjoismaiden neuvoston mietinnössä.

Esitys 8/2005⁸ Maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikealan uusi pohjoismainen geenivarastrategia vuosiksi 2005–2008 (B 222/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se sisällyttää Luoteis-Venäjän kanssa tehtävään yhteistyöhön Pietarin geenipankin (Vavilov-instituutti) kanssa harjoitettavan yhteistyön huolehtimalla yhteistyön taloudellisista puitteista siten, että yhteistyötä voidaan jatkaa ja tehostaa laitoksen omien toiveiden pohjalta ja yhteisymmärryksessä Baltian ja muiden alueen kansainvälisten toimijoiden kanssa.

2) *että* se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B 222/miljö ”Maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvikealan uusi pohjoismainen geenivarastrategia vuosiksi 2005–2008” ottaen huomioon näkemykset, jotka on esitetty ehdotusta koskevassa Pohjoismaiden neuvoston mietinnössä.

Esitys 9/2005⁹ EU:n kemikaalilainsäädäntö REACH (A 1368/medborgar/miljö/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle

että maat sekä yhdessä että erikseen pyrkisivät REACHin vahvistamiseen ja hyväksymiseen ja sitä kautta ympäristön, terveyden ja kuluttajatiedon parantamiseen kemikaaleja käytettäessä.

Esitys 10/2005¹⁰ EU:n ohjelmistopatenttidirektiiviä koskevat vaatimukset (A 1372/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että hallitukset yhdessä ja erikseen toimivat määrätietoisesti ja selkeästi sen puolesta, että seuraavat seikat muodostaisivat pohjan Euroopan ohjelmistopatenttidirektiivin hyväksymiselle:

- että asetetaan selkeät vaatimukset, jotka koskevat lisäystä tekniseen tasoon sekä sitä keksinnöllisyyttä ja uutuusarvoa, joka teknisen tason lisäyksellä tulisi olla, jotta se olisi patentoitavissa
- että varmistetaan, etteivät ohjelmistopatentit rajoita infrastruktuuria ja yhteentoi- mivuutta

⁸ Puheenjohtajiston päätös 28. huhtikuuta 2005 Pärnussa

⁹ Puheenjohtajiston päätös 28. huhtikuuta 2005 Pärnussa

¹⁰ Puheenjohtajiston päätös 29. kesäkuuta 2005 Bodössä

- että patenttia ei tule voida myöntää tuotteelle tai keksinnölle, joka on pelkästään liiketoimintamenetelmä tai tunnetun menetelmän tai fyysisen prosessin käännös.

Esitys 11/2005¹¹ EU:n ohjelmistopatenttidirektiiviehdotuksen arviointi (A 1372/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että se mahdollisimman pian ja yhteistyössä kansallisten patenttijärjestöjen ja tietotekniikan alan johtavien toimijoiden kanssa arvioisi, mitä erityisiä patenteihin liittyviä tarpeita Pohjoismaiden ohjelmistoteollisuudella on

että käynnistettäisiin arviointi ohjelmistopatentin suoja-ajan pituudesta sekä pakkolisenssien tai maksullisten lisenssien käytöstä tasavartaisen ja vapaan kilpailun turvaamiseen ohjelmistomarkkinoilla.

Arvioinnin päätelmistä tiedotetaan asiasta vastuussa oleville Pohjoismaiden ministereille ja Pohjoismaiden neuvoston elinkeinovaliokunnalle.

Esitys 12/2005¹² Pohjoismaiden sähkötilanteesta (A 1362/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) että se tutkii Pohjoismaiden tulevaisuuden sähkönkulutuksesta käytettävissä olevat eri ennusteet ja arvioi, kuinka realistinen niiden antama kuva on

2) että se tutkii Pohjoismaiden sähköntuotannon lisäämistä ja Pohjoismaiden sisäisen ja maiden välisen sähkönsiirtokapasiteetin parantamista koskevat nykyiset suunnitelmat.

Esitys 13/2005¹³ Korruptiota käsittelevä konferenssi (A 1373/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se järjestäisi korruptiota käsittelevän konferenssin Pietarissa. Tämä tulisi mieluiten tehdä yhteistyössä alueella toimivien ja aiheesta kiinnostuneiden tärkeimpien kansainvälisten järjestöjen sekä asian parissa työskentelevien venäläisten viranomaisten kanssa.

Pohjoismaiden neuvoston 57. istunnossa hyväksytyt suositukset

Suositus 14/2005 Pohjoismaiden ministerineuvoston uusi rakenne (B 234/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle

1) että se keskustelee neuvoston kanssa ennen kuin se päättää virkamiesyhteistyön organisoinnista kuluttajapolitiikan alalla

2) että ministerineuvostojen lukumäärän vähentäminen ei aiheuta Pohjoismaiden ministerineuvoston budjettikehyksen leikkaamista

¹¹ Puheenjohtajiston päätös 29. kesäkuuta 2005 Bodössä

¹² Puheenjohtajiston päätös 29. kesäkuuta 2005 Bodössä

¹³ Puheenjohtajiston päätös 23. syyskuuta 2005 Karlstadissa

3) *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto avustaa siirtymäkauden aikana maita lakkautetun ministerineuvoston alaan kuuluvien kysymysten pohjoismaisessa koordinoinnissa

4) *että* se panee täytäntöön Pohjoismaiden ministerineuvoston uuden rakenteen ottaen huomioon tässä mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Suositus 15/2005 Pohjoismaiden ministerineuvoston Venäjä-ohjelma (B 239/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se vastaisuudessaakin neuvottelee Pohjoismaiden neuvoston kanssa laatiesaan ja arvioidessaan Venäjän kanssa tehtävän yhteistyön vuotuisia toimintasuunnitelmia

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen Venäjä-ohjelmaksi (B 239/presidiet) ottaen huomioon tässä mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Suositus 16/2005 Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyö-ohjelma vuosiksi 2006–2008 (B 236/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen arktiseksi yhteistyöohjelmaksi 2006–2008 (B 236/presidiet) ottaen huomioon tässä mietinnössä esitetyt näkökohdat.

Suositus 17/2005 Vapaaehtoisjärjestöjen pohjoismais-balttilainen verkostotyö (A 1352/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se kehittää EU:n jäsenmaiden Viron, Latvian ja Liettuan kanssa tehtävää pohjoismaista yhteistyötä koskevien uusien suuntaviivojen puitteissa tukimuodon, joka vahvistaa vapaaehtoisjärjestöjen verkostotyötä Baltian maiden vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.

2) *että* se selvittää, millaista roolia ja millaisia tukijärjestelmiä Pohjoismaiden ja Luoteis-Venäjän vapaaehtoisjärjestöille on kaavailtu Pohjoismaiden ministerineuvoston Luoteis-Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä koskevien suuntaviivojen puitteissa.

Suositus 18/2005 Arktinen tutkimus (A 1370/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se analysoisi, onko tarvetta ja edellytyksiä jatkaa pitkällä aikavälillä pohjoismaista panostusta Arktiksen ilmaston- ja ympäristömuutosten ja niiden väestölle aiheuttamien seurausten tutkimiseen, ja että se esittelisi pohjoismaisen tutkimusohjelmaehdotuksen ennen kansainvälistä polaarivuotta 2007

2) *että* se käynnistäisi hankkeen pohjoismaisten tutkimushankkeiden ja -ohjelmien tulosten välityksen tehostamiseksi ja loisi edellytykset aiempaa paremmalle kokemustenvaihdolle ja verkostojen ylläpitämiselle tutkimushankkeiden päätyttyä.

Suositus 19/2005 Barentsin alueen alkuperäiskansojen terveydentila ja elinkeinojen kehitys (A 1374/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* Venäjän kanssa tehtävää yhteistyötä koskevaan Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelmaan sisällytetään alkuperäiskansojen elinkeinojen kehittäminen, esimerkiksi osuuskuntien muodostaminen

2) *että* Venäjän kanssa tehtävää koskevaan Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelmaan sisällytetään toimenpiteen Lovozeron kunnan terveystilanteen parantamiseksi

3) *että* YK:n alkuperäiskansojen vuosikymmenen 2005–2015 yhteydessä järjestetään yhdessä Arktisen neuvoston kanssa vuonna 2006 konferenssi viranomaisille ja järjestöille, jotka osallistuvat Barentsin alueen alkuperäiskansojen parissa tehtävään työhön. Konferenssissa tulee keskustella alkuperäiskansojen vuosikymmenelle asetetuista yhteistä tavoitteista ja suunnitelmasta niiden toteuttamiseksi.

Suositus 20/2005 Pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenneuudistus (B 241/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle

1) *että* se panee täytäntöön ministerineuvoston ehdotuksen pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenneuudistuksesta (B 241/kultur) ottaen huomioon ehdotusta koskevassa mietinnössä esitetyt näkökohdat

2) *että* se keskustelee vastaisuudessaakin Pohjoismaiden neuvoston kanssa pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenteen ja toimintasuunnitelmien kehittämisen jatkamisesta

3) *että* se muokkaa ehdotustaan ottaen huomioon kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan näkemykset ja esittelee valmiin ehdotuksensa Pohjoismaiden neuvoston kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kanssa käytävässä keskustelussa mahdollisuuksien mukaan jo 1. syyskuuta 2006 mennessä.

Suositus 21/2005 Peli- ja arpajaismarkkinat (A 1361/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

1) *että* EU:n piirissä tehdään yhteistyötä kansallisten peli- ja arpajaismarkkinoiden kansallisen säätelyn säilyttämiseksi

2) *että* EU:n piirissä tehdään yhteistyötä peli- ja arpajaiskysymysten jättämiseksi pois EU:n palveludirektiivin sovellusalasta

3) *että* lisätään pelaamiseen ja pelaamisen negatiivisiin puoliin kohdistuvaa tutkimusta keskittyen erityisesti peliriippuvuuden torjumiseen käytettävien menetelmien kehittämiseen

4) *että* ehdotuksesta esitetään selvitys viimeistään Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2006 istunnossa.

Suositus 22/2005 Esteettömän suunnittelun pohjoismainen toiminta-ohjelma (B 237/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle

että se hyväksyy ehdotuksen Esteettömän suunnittelun pohjoismaiseksi toimintaohjelmaksi.

Suositus 23/2005 *Vammaislakien ja -säädösten muuttaminen koskemaan myös psyykkisesti sairaita (A 1344/välfärd)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se kartoittaa, kuinka eri vammaislakeja ja -määräyksiä sovelletaan psyykkisesti sairaisiin

2) *että* se selvittää, kuinka psyykkisesti sairaille voidaan turvata lakien soveltamisessa samat edellytykset kuin somaattisesti vammaisille.

Suositus 24/2005 *Pohjoismainen tasa-arvoyhteistyön ohjelma 2006–2010 (B 233/medborgar)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se panee täytäntöön Pohjoismaiden ministerineuvoston ehdotuksen tasa-arvoyhteistyön ohjelmaksi 2006–2010.

Suositus 25/2005 *Ihmiskaupan torjunta (A 1371/medborgar)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se tekisi aloitteen tutkiakseen, miten ihmiskaupan uhreille vastaanottajamaassa myönnetty virallinen oleskeluluvan pidentäminen vaikuttaa ihmiskaupan taustatoiminnan selvittämiseen. Tutkimukseen tulee sisällyttää kokemusten kerääminen muista Euroopan maista sekä muissa maissa saatujen tulosten vertaileminen.

2) *että* se painottaisi seuraavia aiheita pohjoisen ulottuvuuden puitteissa toimivalla ihmiskaupan vastaisella epävirallisella foorumilla:

- tietojen ja kokemusten vaihto tehokkaimmista keinoista ihmiskaupan uhrien löytämiseksi ja tavoittamiseksi
- ihmiskaupan uhreille tarjottavien erilaisten suojelumahdollisuuksien tunnistaminen ja arviointi. Työssä tulee arvioida muun muassa, ovatko uhrit oikeutettuja samaan suojeluun muissakin maissa.

Edellä mainituista kohdista on raportoitava Pohjoismaiden neuvostolle.

Suositus 26/2005 *Ihmiskaupan torjumista käsittelevä raportti (A 1371/medborgar)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ulkoministerit raportoivat Pohjoismaiden neuvoston 58. istunnossa vuonna 2006 pohjoismais-balttilaisessa ihmiskaupan vastaisessa työryhmässä (Nordic Baltic Task Force Against Trafficking in Human Beings) tehdystä työstä, joka on tarkoitus saattaa päätökseen elokuussa 2006.

Suositus 27/2005 *Pohjoismainen elinkeinopoliittinen yhteistyöohjelma 2006–2010 (B 238/näring)*

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto esittää elinkeinovaliokunnalle vuotuisen lyhyen tilannekatsauksen edistyksestä ja tavoitteiden saavuttamisesta

2) *että* Pohjoismaiden ministerineuvosto oman rakennemuutoksensa vuoksi yhdistää Pohjoismaisen innovaatiopoliittisen yhteistyöohjelman 2005–2010 ja Pohjoismaisen elinkeinopoliittisen yhteistyöohjelman 2006–2010

3) *että* se panee täytäntöön ministerineuvoston ehdotuksen pohjoismaiseksi elinkeinopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2006–2010 (B 238/näring) ottaen huomioon näkemykset, jotka on esitetty käsillä olevassa elinkeinovaliokunnan mietinnössä.

Suositus 28/2005 Pohjoismaiden opettajankoulutusjärjestelmien vertailututkimus (A 1355/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se toteuttaa Pohjoismaiden opettajankoulutusjärjestelmien vertailututkimuksen.

Suositus 29/2005 Pohjoismaisen energiayhteistyön toimintasuunnitelma 2006–2009 (B 235/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
1) *että* ministerineuvosto tarkkaillessaan ja arvioidessaan pohjoismaisten sähkömarkkinoiden yhdenmukaistamista valvoo, etteivät sähkön kuluttajahinnat nouse suhteettoman korkeiksi

2) *että* ministerineuvosto toimintasuunnitelman voimassaoloaikana priorisoi Pohjoismaiden yhteisiä pyrkimyksiä sellaisten poliittisten vaikutuskeinojen edistämiseksi, joiden avulla voidaan osaltaan nopeuttaa kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien energiajärjestelmien yleistymistä Pohjoismaissa

3) *että* se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen B 235/miljö Pohjoismaisen energiayhteistyön toimintasuunnitelma 2006–2009 ottaen huomioon näkemykset, jotka on esitetty ehdotusta koskevassa Pohjoismaiden neuvoston mietinnössä.

Suositus 30/2005 Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti vuodeksi 2006 (B 242/presidiet; C 2)

I. Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se korottaa Pohjoismaisen kulttuurirahaston määrärahaa 1 500 000 Tanskan kruunulla

2) *että* se korottaa huumausainealan määrärahaa 600 000 Tanskan kruunulla

3) *että* se korottaa ihmiskaupan ja seksuaalisen terveyden määrärahaa 1 000 000 Tanskan kruunulla

4) *että* se varaa Baltian maiden kansalais- ja vapaaehtoisellektorille 1 000 000 Tanskan kruunun määrärahan

5) *että* se kohdentaa kalastusyhteistyön projektivaroista (3-6610-1) riittävästi varoja Grenaaassa 2.–3. toukokuuta 2005 järjestetyssä rannikkokalastuksen tulevaisuuskonferenssissa tehtyjen ehdotusten seurantaan

6) *että* se kohdentaa osaamisen kehittämisen ja verkostoitumisen määrärahoista (3-0820-2) sekä EU:n kumppanuusohjelmiin osallistumisen, Luoteis-Venäjän vapaaehtoisektorin kanssa tehtävän yhteistyön ja Barentsin alueen yhteistyön määrärahoista (3-0940-1) kaikkiaan 5 500 000 Tanskan kruunua

- Kaliningradiin kohdistuvan panostuksen vahvistamiseen
- projektiluonteisten ympäristöpanostusten käynnistämiseen
- nuorten poliittisten verkostojen vahvistamiseen
- vapaaehtoisektorin kanssa toteutettavien ympäristöalan yhteistyöhankkeiden vahvistamiseen

7) *että* se kohdentaa arktisen yhteistyöohjelman määrärahoista (3-0870-1) kaikkiaan 1 500 000 Tanskan kruunua Arktiksen kestävästä kehitystä edistävään ympäristö- ja ilmastokysymyspainotteiseen tutkimukseen

8) *että* se ottaa Pohjoismaiden ministerineuvoston uutta rakennetta koskevan ehdotuksen yhteydessä huomioon Pohjoismaiden neuvoston päätöksen ministerineuvoston ehdotusta käsittelevästä puheenjohtajiston mietinnöstä B 234/presidiet

9) *että* se tekee vuoden 2006 budjettiin seuraavat muutokset verrattuna ministerineuvoston ehdotukseen Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2006 budjetiksi (B 242/presidiet; C2):

Korotetaan seuraavia määrärahoja:

<i>Budjettierä</i>	<i>Otsikko</i>	<i>Määrä (1000 Tkr)</i>
1-2205-2	Pohjoismainen kulttuurirahasto	1 500
4-4510-1	Projektivarat – huumausainealan yhteistyö	600
4-4310-1	Ihmiskauppa ja seksuaalinen terveys	1 000
Uusi budjettierä	Baltian kansalais- ja vapaaehtoissektori	1 000
	Yhteensä	4 100
	Korotukset yhteensä (1000 Tkr)	4100

Supistetaan seuraavia määrärahoja (1000 Tkr):

<i>Budjettierä</i>	<i>Otsikko</i>	<i>Määrä (1000 Tkr)</i>
3-3210-1	Projektivarat – energia	1 200
4-4210-1	Yhteistyöministeriöiden (MR-SAM) budjettierä	900
5-0435-1	Pääsihteerin varanto	200
5-0185-1	Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot, rajateiden poistaminen	300
5-0190-1	Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot, Eurooppa-yhteistyö	300
5-0195-1	Sihteeristö ja muut yhteiset toiminnot, laitosten uudistaminen	700
2-2505-1	Käyttövarat – koulutus ja tutkimus	500
	Yhteensä	4 100
	Supistukset yhteensä (1000 Tkr)	4100

2. Täysistunto päättää,

että ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2006 budjetiksi (C2) liitetään asiakirjoihin.

Erityisiä lausuntoja

- Pohjoismaiden neuvosto toivoo, että Pohjoismaiden ministerineuvosto käynnistää keskustelun esimerkiksi projektitukea saavien vapaaehtois- ja kansalaisjärjestöjen kanssa siitä, edistävätkö ministerineuvoston tukimuodot pohjoismaisen yhteistyön pitkäjänteistä ja kestävästä kehitystä. Mikäli suuntaudutaan pelkkään projektitukeen, järjestöjen mahdollisuus kauaskantoiseen suunnitteluun voi vaarantua.
- Pohjoismaiden neuvosto toivoo, että Pohjoismaiden ministerineuvosto laatii poliittisten priorisointien osalta selkeämmän budjettiasiakirjan. Prosessin osalta viitataan budjettiryhmän raporttiin *Pohjoismaiden neuvoston osallistuminen*

- pohjoismaiseen budjettiprosessiin*, johon neuvosto odottaa ministerineuvoston reagoivan.
- Pohjoismaiden neuvosto toivoo, että Pohjoismaiden ministerineuvosto arvioi Nordjobb-toimintaa yhdessä neuvoston ja Norden-yhdistysten liiton (FNF) kanssa tarkoituksena varmistaa vaihtotoiminnan laajuus jatkossakin.
 - Pohjoismaiden neuvoston lähtökohta on, että neuvoston osoittamat priorisoidut alueet otetaan huomioon Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2007 budjetissa.

Sisäiset päätökset

Sisäinen päätös 1/2005¹⁴ EU:n ehdotus ohjelmistopatenttidirektiiviksi (A 1372/näring)

Pohjoismaiden neuvosto päättää,
että se tiedottaa käsillä olevasta ehdotuksesta EU:n tietotekniikkaministereiden neuvostolle ja Euroopan parlamentille.

Sisäinen päätös 2/2005 Pohjoismaiden neuvoston varapresidentti (A 1377/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto päättää,
1) *että* se perustaa Pohjoismaiden neuvostoon varapresidenttijärjestelmän
2) *että* varapresidentti valitaan samasta valtuuskunnasta kuin presidentti
3) *että* varapresidentti toimii presidentin sijaisena vailla omia vastuualueita
4) *että* Pohjoismaiden neuvoston työjärjestyksen 48 §:n sanamuotoa muutetaan seuraavasti:

Puheenjohtajistoon kuuluu neuvoston presidentti, varapresidentti ja enintään yksitoista neuvoston valittua jäsentä. Presidentiksi valitaan valittu jäsen maasta, jossa seuraava varsinainen istunto pidetään. Kullakin maalla ja puolueryhmällä tulee olla edustaja puheenjohtajistossa.

5) *että* muutetaan Pohjoismaiden neuvoston työjärjestyksen 50 §:n sanamuotoa seuraavasti:

Puheenjohtajiston kokouksia johtaa neuvoston presidentti. Presidentin ollessa estyneenä kokousta johtaa varapresidentti. Hänen ollessaan estyneenä läsnä olevat jäsenet valitsevat keskuudestaan kokoukselle puheenjohtajan.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 *Jäsen ehdotus ulkomailla tapahtuviin luonnonkatastrofeihin liittyvästä pohjoismaisesta valmiudesta (A 1365/presidiet)*¹⁵
- 2 *Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta kehityspolitiikasta (A 1356/presidiet)*¹⁶
- 3 *Jäsen ehdotus öljyntorjuntavalmiuden parantamisesta pohjoisilla alueilla (A 1343/miljö)*¹⁷
- 4 *Jäsen ehdotus Pohjoismaiden neuvoston palkinnoista (A 1340/presidiet)*¹⁸

¹⁴ Puheenjohtajiston päätös 29. kesäkuuta 2005 Bodössä

¹⁵ Puheenjohtajiston päätös 29. kesäkuuta 2005 Bodössä

¹⁶ Puheenjohtajiston päätös 29. kesäkuuta 2005 Bodössä

¹⁷ Puheenjohtajiston päätös 23. syyskuuta 2005 Karlstadissa

¹⁸ Puheenjohtajiston päätös 23. syyskuuta 2005 Karlstadissa

- 5 Jäsen ehdotus pohjoismaisesta rauhanpoliittisesta yksiköstä (A 1350/presidiet)
 6 Jäsen ehdotus vedestä vapaasti saatavissa olevana ja yhteisenä luonnonvarana (A 1366/medborgar)

Esitykset ja suositukset kronologisessa numerojärjestyksessä

A 1340/presidiet	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden neuvoston palkinnoista	Ei ryhdytä toimenpiteisiin
A 1343/miljö	Jäsen ehdotus öljyntorjuntavalmiuden parantamisesta pohjoisilla alueilla	Ei ryhdytä toimenpiteisiin
A 1344/välfärd	Jäsen ehdotus vammaislakien ja -säädösten muuttamisesta koskemaan psyykkisesti sairaita ja vammaisia	Suositus 23
A 1350/presidiet	Jäsen ehdotus pohjoismaisesta rauhan poliittisesta yksiköstä	Ei ryhdytä toimenpiteisiin
A 1352/kultur	Jäsen ehdotus tuesta vapaaehtoisjärjestöjen pohjoismais-balttilaiselle verkostolle	Suositus 17
A 1355/kultur	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden opettajan-koulutusjärjestelmien vertailututkimuksesta	Suositus 28
A 1356/presidiet	Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta kehityspoliitikasta	Ei ryhdytä toimenpiteisiin
A 1361/kultur	Jäsen ehdotus pohjoismaisista peli- ja arpajaismarkkinoista	Suositus 21
A 1362/miljö	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden sähkötilanteesta	Esitys 12
A 1365/presidiet	Jäsen ehdotus ulkomailla tapahtuviin luonnonkatastrofeihin liittyvästä pohjoismaisesta valmiudesta	Ei ryhdytä toimenpiteisiin
A 1366/medborgar	Jäsen ehdotus vedestä vapaasti saatavissa olevana ja yhteisenä luonnonvarana	Ei ryhdytä toimenpiteisiin
A 1367/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden välisistä tiedotussopimuksista rajaestetyössä	Esitys 6
A 1368/medborgar/miljö/näring	Valiokuntaehdotus EU:n kemikaalilainsäädännön REACHin edistämisestä	Esitys 9
A 1370/kultur	Jäsen ehdotus arktisesta tutkimuksesta	Suositus 18
A 1371/medborgar	Jäsen ehdotus etenkin seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvan ihmiskaupan vastaisten toimenpiteiden pohjoismaisesta koordinoinnista	Suositus 25 ja 26
A 1372/näring	Valiokuntaehdotus EU:n ehdotuksesta ohjelmistopatenttidirektiiviksi	Esitys 10 ja 11 Sisäinen päätös 1
A 1373/medborgar	Valiokuntaehdotus korruptiota käsittelevästä konferenssista Pietarissa	Esitys 13
A 1374/medborgar	Barentsin alueen alkuperäiskansojen terveydentila ja elinkeinojen kehitys	Suositus 19
A 1377/presidiet	Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston varapresidentistä	Sisäinen päätös 2
B 222/miljö	Ministerineuvoston ehdotus uudeksi pohjoismaiseksi geenivarastrategiaksi vuosiksi 2005–2008	Esitys 8

B 223/miljö	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen ympäristöyhteistyön toimintaohjelmaksi 2005–2008	Esitys 3 ja 4
B 224/miljö	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen maa- ja metsätalous-, kalastus- ja elintarvike-yhteistyön toimintaohjelmaksi vuosiksi 2005–2008 – Pohjoismaista lisäarvoa ja elämänlaatua	Esitys 7
B 225/miljö	Ministerineuvoston ehdotus tarkistetuksi pohjoismaisen kestävä kehityksen strategiaksi: ”Kestävä kehitys – Pohjolan uusi suunta. Tarkistettu strategia tavoitteineen ja toimenpiteineen vuosiksi 2005–2008”	Esitys 1 ja 2
B 232/ medborgar	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisesta tasa-arvoyhteistyöstä	Esitys 5
B 233/ medborgar	Ministerineuvoston ehdotus tasa-arvo-yhteistyön toimintaohjelmaksi 2006–2010	Suositus 24
B 234/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston uudeksi rakenteeksi	Suositus 14
B 235/miljö	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen energiayhteistyön toimintasuunnitelmaksi vuosiksi 2006–2009	Suositus 29
B 236/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston arktiseksi yhteistyö-ohjelmaksi 2006–2008	Suositus 16
B 237/välfärd	Ministerineuvoston ehdotus esteettömän suunnittelun pohjoismaiseksi toiminta-ohjelmaksi	Suositus 22
B 238/näring	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaiseksi elinkeinopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2006–2010	Suositus 27
B 239/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Venäjä-ohjelmaksi	Suositus 15
B 241/kultur	Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenneuudistuksesta	Suositus 20
B 242/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2006 budjetiksi	Suositus 30

Istunnon ohjelma

Pohjoismaiden neuvoston 57. istunto 25.-27. lokakuuta 2005 Hotel Nordica, Reykjavik, Islanti

Klo *Tiistai 25. lokakuuta*

15.00 *Pohjoismaiden neuvoston 57. istunnon avaaminen*
15.00–18.30 *Täysistunto*
Yleiskeskustelu
Pääministerien selonteko

Klo *Keskiyiikko 26. lokakuuta*

09.00–12.00 *Täysistunto jatkuu*
Yhteistyöministerien kyselytunti
12.00–14.00 *Tauko*
14.00–18.00 *Täysistunto jatkuu*
Ulkoministerien selonteko
Puolustusministerien selonteko
18.45 *Pohjoismaiden neuvoston palkintojen jako, Borgarleikbús*
20.00 *Hallituksen vastaanotto, Perlan*

Klo *Torstai 27. lokakuuta*

09.00–12.00 *Täysistunto jatkuu*
12.00–13.00 *Tauko*
13.00 *Täysistunto jatkuu*
14.00 *Istunnon päättäminen*

Istunnon päiväjärjestys

Pohjoismaiden neuvoston 57. istunto Reykjavikissa 25.-27. lokakuuta 2005

Tiistai 25. lokakuuta 2005

Klo 15.00–18.30

- 1 *Istunnon avajaiset*
- 2 *Läsnäololistan hyväksyminen*
- 3 *Päiväjärjestyksen hyväksyminen*
- 4 *Istunnon kulkua koskevat säännöt ja ilmoitus äänestyskäytännöstä*
Pohjoismaiden neuvoston 57. istunnon kulkua koskevat säännöt
(asiakirja 2)
- 5 *Yleiskeskustelu*
Pääministerien selonteko
Pääministerien selonteko (asiakirja 4)

Ajankohtainen pohjoismainen teema:

YK rauhan takaajana muuttuneessa maailmassa – Pohjoismaiden rooli

Kutsuttuna puhujana apulaispääsihteeri Jan Egeland

Keskiviikko 26. lokakuuta 2005

Klo 09.00–12.00

- 6 *Pohjoismaisen yhteistyön uudistaminen*
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston uudeksi rakenteeksi (B 234/presidiet)
- 7 *Pohjola ilman rajaesteitä*
Raportti ”Pohjoismaat – yksi työpaikka, yhdet kotimarkkinat” Yhteistyöministerien erityisedustajan Poul Schlüterin selonteko rajaesteiden poistamisesta 2005 (asiakirja 7)
- 8 *Pohjoismaisten yhteistyöministerien kyselytunti*

Klo 12.00–14.00 Lounastauko

Klo 14.00–16.00

- 9 *Ulkoministerien selonteko*
Puolustusministerien selonteko
Ulkoministerien selonteko (asiakirja 5)

Puolustusministerien selonteko (asiakirja 6)
Jäsen ehdotus pohjoismaisesta rauhanpoliittisesta yksiköstä
(A 1350/presidiet)

- 10 *Yhteistyö pohjoisilla alueilla*
Ministerineuvoston ehdotus Venäjä-ohjelmaksi (A 239/presidiet)
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston arktiseksi yhteistyöohjelmaksi vuosiksi 2006–2008 (B 236/presidiet)
Jäsen ehdotus tuesta vapaaehtoisjärjestöjen pohjoismais-balttilaiselle verkostolle (A 1352/kultur)
Jäsen ehdotus arktisesta tutkimuksesta (A 1370/kultur)
Valiokuntaehdotus Barentsin alueen alkuperäiskansojen terveyden-tilasta ja elinkeinojen kehittämisestä (A 1374/medborgar)
Jäsen ehdotus koordinoidusta pohjoismaisesta työmarkkinatiedotuksesta Baltian maissa ja Puolassa (A 1376/näring)

Klo 16.00–18.00

- 11 *Uusi pohjoismainen kulttuuripolitiikka*
Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön rakenneuudistuksesta (B 241/kultur)
Jäsen ehdotus pohjoismaisista peli- ja arpajaismarkkinoista (A 1361/kultur)
- 12 *Tasa-arvo ja ihmisoikeudet*
Ministerineuvoston ehdotus tasa-arvoyhteistyön ohjelmaksi 2006–2010 (B 233/medborgar)
Jäsen ehdotus vedestä vapaasti saatavissa olevana ja yhteisenä luonnonvarana (A 1366/megborgar)
Jäsen ehdotus etenkin seksuaalisessa hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvan ihmiskaupan vastaisten toimenpiteiden pohjoismaisesta koordinoinnista (A 1371/medborgar)

Torstai 27. lokakuuta 2005
Klo 09.00–12.00

- 13 *Kasvua edistävä tieto ja innovaatio*
Lissabonin strategian seuranta pohjoismaisella tasolla (asiakirja 8)
Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaiseksi elinkeinopoliittiseksi yhteistyöohjelmaksi 2006–2010 (B 238/näring)
Jäsen ehdotus Pohjoismaiden opettajankoulutusjärjestelmien vertailututkimuksesta (A 1355/kultur)
- 14 *Pohjoismainen energiapolitiikka*
Ministerineuvoston ehdotus pohjoismaisen energiayhteistyön toimintasuunnitelmaksi 2006–2009 (B 235/miljö)
Ympäristöä säästävä energiantuotanto ja -käyttö (Suositus 21/2003)
Kestävä energia Pohjoismaissa. Pohjoismaiden ministerineuvoston raportti (asiakirja 9)
Pohjoismainen sähkösiirtoverkko (Suositus 4/2004)
Pohjoismaiden sähkötilanne (Suositus 12/2005)

- 15 *Pohjola kaikille – vammaispolitiikka*
Ministerineuvoston ehdotus esteettömän suunnittelun pohjoismaiseksi toimintaohjelmaksi (B 237/välfärd)
Eläkkeet ja varhaiseläkkeet (suositus 5/2003)
Jäsen ehdotus vammaislakien ja -säästöjen muuttamisesta koskemaan psyykkisesti sairaita ja vammaisia (A 1344/välfärd)
- Klo 12.00–13.00 Lounastauko*
- Klo 13.00–14.00*
- 16 *Pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmat ja budjetti 2006*
Pohjoismaiden neuvoston vuosikertomus 2004 (asiakirja 1)
Pohjoismaiden neuvoston työohjelma 2006 (asiakirja 3)
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2006 budjetiksi (B 242/presidiet)
Pohjoismaisen yhteistyö 2004. Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintakertomus (C 1)
Ehdotus Pohjoismaiden neuvoston toimintasuunnitelmaksi ja budjetiksi vuodelle 2006 (C 2)
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2004 toiminnasta (C 3/kk)
Pohjoismaiden neuvoston tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle vuoden 2004 tileistä (C 4/kk)
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikauden 2004 toiminnasta (C 5/kk)
- 17 *Suositusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen ja voimassa pitäminen*
- 18 *Vaalit*
Puheenjohtajiston ehdotus Pohjoismaiden neuvoston varapresidentistä (A 1377/presidiet)
Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston vaali
Pohjoismaiden neuvoston presidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston varapresidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean jäsenien vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien vaali
Pohjoismaiden neuvoston vaalikomitean vaali
- 19 *Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe*
- 20 *Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen*
- 21 *Istunnon päättäminen*

Itämeri-konferenssin päätöslauselma

Konferenssiresolution

Antagen av 14 parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)

Konferensdeltagarna, valda representanter från Östersjöländerna* och Europaparlamentet, som samlades i Vilnius, Litauen den 29–30 augusti 2005 för att diskutera demokrati, stabilitet, nya samarbetsformer och infrastruktur inom Östersjöområdet,

övertygade om att

parlamentariskt samarbete inom Östersjöområdet aktivt bidrar till att utveckla området och dess närområden genom att garantera demokratisk öppenhet, initiera och styra politisk verksamhet, understöda och förstärka demokratiska institutioner i deltagande stater samt förbättra dialogen mellan parlament, regeringar och civilsamhället

med beaktande av

BSPC:s tidigare resolutioner som särskilt syftat att förbättra samarbetet inom Östersjöområdet med hänsyn till Östersjörådet (CBSS), andra regeringsorganisationer samt medborgarorganisationer

den nordliga dimensionen och EU:s europeiska grannskapspolitik som ramar för samarbete och utveckling

den europeiska grannskapspolitiken som ett passande redskap för att fullfölja de positiva erfarenheterna av den nordliga dimensionen

med tanke på

övergödningen som ett allvarligt hot mot miljö, fiske, biologisk mångfald och friluftsliv i Östersjön, vilket är av stor betydelse för alla länder som gränsar till Östersjön

att den höga prioriteringen av transportinfrastrukturen i den nordliga dimensionens handlingsplan 2004–2006 skall bibehållas i samband med den fortsatta utvecklingen av Östersjöområdet och inom den nordliga dimensionen

behovet att vidareutveckla en integrerad sjöfartspolitik för Östersjöområdet samt att aktivt delta i den fortgående processen för att upprätta en integrerad och allomfattande sjöfartspolitik på europeisk nivå

* Baltiska församlingen, Danmark, Estland, Europaparlamentet, Finland, fria Hansastaden Bremen, fria Hansastaden Hamburg, Tyskland, Kaliningrad, Lettland, Litauen, Mecklenburg-Vorpommern, Nordiska rådet, Norge, Polen, Ryska federationen, Schleswig-Holstein, S:t Petersburg, Sverige, Åland.

uppmanar regeringarna inom Östersjöområdet, CBSS och EU att

prioritera högt samarbetet inom området och med grannstaterna

öka det ömsesidiga engagemanget för gemensamma värden med samband till rättsstaten, god förvaltning, respekt för mänskliga rättigheter och främjande av goda grannförhållanden

understöda utvecklingen av demokrati och ett civilsamhälle genom att förstärka medborgarorganisationernas roll

förbättra dialogen med grannstater inom Östersjöområdet i samband med främjande av demokrati, stabilitet, säkerhet, civilsamhället, principer för hållbar utveckling och välfärd för alla berörda

upprätthålla och förstärka de mekanismer som fastställs och används av kommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö (HELCOM) för att värna om områdets sårbara marina miljö

uppmanar regeringarna inom Östersjöområdet, CBSS, HELCOM och EU att

understöda vidareutvecklingen av en gemensam regional infrastruktur, särskilt av transport- och energinätverk

fortsätta utveckla den nordliga dimensionen för att främja säkerhet och stabilitet inom området

utnyttja den nordliga dimensionen, vilken sträcker sig ända till Arktis och nordvästra Ryssland, för att klara av särskilda utmaningar inom regional utveckling, såsom transport, energi, gränstationer och miljöfrågor

utnyttja EU:s grannskapspolitik (ENP) och finansiella instrument, såsom Europeiska grannskaps- och partnerskapsinstrumentet (ENPI), samt understöda deras målsättning att dela på nyttan av EU-utvidgningen med grannländer och på så sätt förstärka områdets stabilitet och demokrati

delta i utvecklingen av en integrerad sjöfartspolitik och i genomförandet av Europeiska sjöfartsstrategin, vars mål är att skydda och bevara den marina miljön genom att bland annat effektivt utnyttja ramdirektivet för vatten

arbeta för att Europeiska sjöfartsstrategin genomförs harmoniserat inom Östersjöns hela avrinningsområde genom att utnyttja det etablerade regionala samarbetet inom HELCOM

arbeta för konceptet hållbara maritima logistikkedjor i Europa

inte minska sina ansträngningar för att skydda Östersjöns marina miljö och för att främja relaterade skyddsåtgärder på alla nivåer

öka effektivt resursförbruk som en reaktion mot föroreningsincidenter till havs genom att vidareutveckla den subregionala dimensionen i insatsplaneringen vid HELCOM och förbättra samarbetet kring nödhamnsfrågan

vidarekoordinera åtgärder och initiativ som vidtas av organisationer inom Östersjöområdet för att uppnå gemensamma stabilitets- och välfärdsmålsättningar i regionen

överväga om "statsansvar" kunde introduceras inom gränsöverskridande förorening och ifall principen "förorenaren skall betala" förutom företag och individer även kunde gälla stater

vitalisera arbetet med demokratiska institutioner i Östersjörådets arbetsgrupp

förbättra villkoren för gränsöverskridande samarbete, inklusive vidare arbete för att förbättra gränsöverskridande kommunikationer och minska formaliteter i samband med resor över gränserna

stärka samarbetet kring förebyggande av terrorism inom Östersjöområdet, inklusive en förbättring av relaterad lagstiftning

enas att

bereda konkreta handlingsrekommendationer inom området "Utveckling av transportinfrastrukturen inom Östersjöområdet"

Ytterligare

välkomnar och accepterar konferensen med tacksamhet isländska alltingets vänliga invitation att arrangera 15 parlamentariska Östersjökonferensen i Reykjavik den 3–5 september 2006.

ISSN 1237-0584